# TANTÁRGYI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEK FELSŐ ÉVFOLYAMON

1 MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ..... 2
2 MATEMATIKA ..... 11
3 TÖRTÉNELEM ..... 20
4 HON- ÉS NÉPISMERET ..... 25
5 ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK ..... 27
6 FIZIKA ..... 30
7 BIOLÓGIA ..... 33
8 TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ..... 39
9 ETIKA ..... 44
10 TECHNIKA ÉS TERVEZÉS ..... 51
11 DIGITÁLIS KULTÚRA ..... 60
12 TESTNEVELÉS ..... 66
13 VIZUÁLIS KULTÚRA ..... 77
14 ANGOL ..... 80
15 FÖLDRAJZ ..... 92
16 KÉMIA ..... 99
17 DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ ..... 103
18 NÉMET ..... 107
19 ÉNEK-ZENE ..... 112

# 1 MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

## 1.1 5. évfolyam Magyar nyelv

### *1.1.1 1. félév*

- Mindennapi kommunikációs szituációk: kapcsolatfelvétel, bemutatkozás, kérdés, kérés, beszélgetés.
  - Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, zenei eszközök (dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet).
- Az alapvető helyesírási elvek (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) ismerete, eseteik felismerése és tudatos alkalmazása.
- Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások ismerete.
- A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik: – magánhangzók, mássalhangzók; – magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú; ajakkerekítéses, ajakréses, – mássalhangzók: zöngés, zöngétlen; rövid, hosszú.

  A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés.

### *1.1.2 2. félév*

- A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik: – magánhangzók, mássalhangzók; – magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú; ajakkerekítéses, ajakréses, – mássalhangzók: zöngés, zöngétlen; rövid, hosszú.

  A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés.
- Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások.
- A szavak szerkezete: szótő, toldalékok, összetett szavak tagjai.

## 1.2 5. évfolyam Irodalom

### *1.2.1 1. félév*

- Otthon, család, nemzet témakör verseinek ismerete: műfaj – életkép, dal fogalma, a vers formai sajátosságai – lírai én, rímfajták
  - Memoriter: Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék, Arany János: Családi kör – részlet (3 versszak)

- A mesék bűvöletében: Nép- és műmesék: magyar és más népek meséi. Verses és prózai formájú mesék. Állatmesék verses és prózai formában; tündérmese, csalimese, állatmese (fabula), meseregény, mesealak, meseformula, meseszám fogalmak ismerete

- Mondák, regék, mítoszok – a monda, rege, mítosz fogalmának ismerete; a megismert művek tartalma

- Bibliai történetek – A Biblia részei, megismert részek tartalma

*1.2.2 2 félév*

- Petőfi Sándor: a János vitéz cselekménye, szerkezete. A mű mesei elemei (cselekmény,

  hősök) – népies elbeszélő költemény/verses mese. Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés). A megjelenítés eszközei: metafora, megszemélyesítés, hasonlat

  ➢ Az ütemhangsúlyos verselés: négyütemű tizenkettes sorfajta ➢ Kijelölt memoriterek

- Szülőföld, táj – új irodalmi műfajok (tájleíró költemény, úti levél) megismerése ➢ A saját régió bemutatása

- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk - Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont. A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek kapcsolata, hűség-árulás). Ifjúsági regény fogalma

## 1.3 6. évfolyam Magyar nyelv

*1.3.1 1. félév*

- Alapszófajok, A főnevek fajtái: köznév és tulajdonnév; a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, helyesírása, szerkezete

  ➢ az egybeírás, különírás és kötőjeles írás szabályai a tulajdonnevekben ➢ a tulajdonnevek –i/s/-beli képzős alakjainak helyesírása

- A névszók többi típusa: melléknév, számnév, névmás, ill. ezek fajtái, helyesírásuk, szerkezetük, mondatbeli szerepük.

  ➢ A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban

  ➢ a keltezés helyesírása • Viszonyszók I.

*1.3.2 2. félév*

- Ige, igekötő: az igeidők és igemódok felismerése, használata, az ige általános és határozott

ragozása, az igekötő szerepe

- az igealakok helyesírási tudnivalói: a múlt idejű, a felszólító módú igealakok helyesírása; az igekötős igék helyesírása

- Viszonyszók II.
- Határozószók, igenevek, viszonyszók és mondatszók felismerése és szerepe a szövegben.
  - az igenevek fajtái: főnévi, melléknévi (befejezett, folyamatos, beálló) és határozói igenév
  - a viszonyszók és mondatszók szerepe a beszédben; helyesírási kapcsolódások
- Helyesírás

## 1.4 6. évfolyam Irodalom

### *1.4.1 1. félév*

- Mondák, regék, balladák – a mondafajták megismerése, monda és rege összehasonlítása; nép-és műballadák
  - a ballada műfaji sajátosságai
  - a történelmi ballada fogalma, a ballada szerkezeti felépítése
  - Memoriter: részlet Arany János: Rege a csodaszarvasról és A walesi bárdok egész
- Fazekas Mihály: Lúdas Matyi – műértelmezés, szerkezet.
  - Líra, lírai alany, téma, motívum, versforma, rímszerkezet
- Hősök az irodalom más műfajaiban (sírfelirat, legenda, novella)

### *1.4.2 2. félév*

- Arany János: Toldi - A Toldi cselekménye, szerkezete. Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása, kapcsolatai, konfliktusai.

  Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás).

  A megjelenítés eszközei (pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótőismétlés).

  Előhang, mottó, expozíció, kaland, allegória, epizód, késleltetés, körülírás, felező 12-es, sormetszet.
  - Memoriterek előadása: Előhang, szabadon választott 2-2 versszak legalább 3 énekből
- Szeretet, hazaszeretet, szerelem témakörei

- Biblia

- Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi (Memoriter: Szózat, Himnusz) - Csokonai, Petőfi, Radnóti

- Gárdonyi Géza: Egri csillagok - cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód.

  Bornemissza Gergely életútja. A mű fontos témái és motívumai.

  - Történelmi regény, ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum.

## 1.5 7. évfolyam Magyar nyelv

*1.5.1 1. félév*

- Kommunikáció, tömegkommunikáció
- Szóalkotási módok – szóképzés, szóösszetétel
- Szószerkezetek típusai, fajtái: hozzá-, mellé-, alárendelés.
- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták, ezek szövegszervező ereje. Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.
- Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; tő - és bővített mondat.
- Alany és az állítmány fogalma, fajtái, kifejezőeszközei • Mondatrészek ábrázolása

*1.5.2 2. félév*

A tárgy fogalma, fajtái, kifejezőeszközei

- A határozók fogalma; a határozók fajtái (hely-, idő-, mód-és állapot-, eszköz-és társ, ok- és cél, részes- és állandóhatározó); a határozók kifejezőeszközei, határozók irányhármassága
- A jelző fogalma, fajtái (minőség,-, és mennyiségjelző, értelmező-, és birtokosjelző, kijelölőjelző), kifejezőeszközei
- A fenti mondatrészek kapcsolatainak ábrázolása – szerkezeti ábra készítése

## 1.6 7. évfolyam Irodalom

*1.6.1 1. félév*

- A középkor irodalma – stílusjegyek, műfajok, művek ismerete

- A reneszánsz irodalma – stílusjegyek, műfajok, művek ismerete
    - Hunyadi Mátyás
    - Janus Pannonius, Balassi Bálint
    - Shakespeare: Romeo és Júlia – dráma műneme, cselekmény, szerkezet, szereplők jellemzése, generációs különbségek megjelenítése, világkép – kitekintés: film – összehasonlítás
- Barokk irodalom – stílusjegyek, műfajok, művek ismerete ➢ eposz, költői levél, kuruc irodalom
- A megismert műfajok ismerete: epigramma, óda, szózat, elégia, rapszódia, dal; regény, kisregény, novella …
- Memoriter: Kölcsey: Himnusz, Vörösmarty: Szózat, Petőfi: Nemzeti dal, Szeptember végén

*1.6.2 2. félév*

- Klasszicizmus és romantika irodalma – stílusjegyek, műfajok, művek ismerete
    - Csokonai, Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Arany
    - Jókai, Mikszáth
    - Memoriter: Csokonai: A reményhez, Kölcsey: Huszt, Emléklapra, Petőfi: Szabadság, szerelem
- Mikszáth novellák – műfaj ismerete, elemzési készség elsajátítása, cselekmény, szerkezet, szereplők…
- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője – műfaj, cselekmény, szerkezet, helyszín, idő, szereplők
- A megismert műfajok ismerete: epigramma, óda, szózat, elégia, rapszódia, dal; regény, kisregény, novella …

**Szövegértés:** egy-egy ismeretterjesztő és elbeszélő szöveg feldolgozása

## 1.7 8. évfolyam Magyar nyelv

*1.7.1 1. félév*

- Kommunikáció, digitális írásbeliség, alkalmi beszéd • Helyesírási alapelvek

- A mondatok csoportosítása: a beszélő szándéka, a mondat szerkezete és logikai minősége alapján

  - mondatvégi írásjelek
  - a szórend szerepe

- Magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok

  - Szóösszetétel: alá- és mellérendelő összetett szavak fajtái, helyesírási tudnivalói
  - Szóképzés – a képzők rendszere: igéből igét, igéből névszót, névszóból igét, névszóból névszót
  - Egyéb szóalkotási módok: szóösszevonás, mozaikszó

- Szövegértés, szövegalkotás, mondatok elemzése, mondatrészek, helyesírás, szófajok, hangalak és jelentés, szavak szerkezete

*1.7.2 2. félév*

- Az összetett mondat fogalma; az összetett mondat fajtái

  - Alárendelő összetett mondat: fő –és mellékmondat, utalószó és kötőszó szerepe; a tagmondatok sorrendje; szerkezeti ábra
  - Sajátos jelentéstartalmú alárendelő összetett mondatok
  - Az idézés helyesírási tudnivalói
  - A mellérendelő összetett mondat fajtái, jelölése
  - Helyesírás!

- A magyar nyelv története és nyelvrokonsági kérdései

## 1.8 8. évfolyam Irodalom

*1.8.1 1. félév*

- Kárpát-medencei irodalmunk a 20.század első felében

  - Kulturális élet: folyóiratok (Új Idők, Nyugat, Erdélyi Helikon)
  - Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség) Az impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stílus- és formajegyei.

    Jellemzőművek, ábrázolásmódok
  - Líra a 20.század első felének irodalmában

    - Ady Endre (Nyugat első nemzedéke): ars poetica, magyarságversek, szerelmes versek, szimbolizmus fogalma, újszerű költői kifejezőeszközök

- Babits Mihály: verstani, műfaji ismeretek bővítése, impresszionizmus fogalma
- Kosztolányi Dezső (Nyugat első nemzedéke): verstani, műfaji ismeretek bővítése
- Juhász Gyula (Nyugat első nemzedéke): verstani, műfaji ismeretek bővítése, impresszionizmus
- Tóth Árpád (Nyugat első nemzedéke): verstani, műfaji ismeretek bővítése, impresszionizmus
- Reményik Sándor (Erdélyi Helikon): verstani, műfaji ismeretek bővítése
- Verstani ismeretek József Attila (Nyugat második nemzedéke) és Radnóti Miklós (Nyugat harmadik nemzedéke) műveihez kapcsolódva
- Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga,életkép, tájlíra, elbeszélő költemény, ballada

- Memoriter: Ady Endre: Őrizem a szemed, József Attila: Mama (részlet), Radnóti: Nem tudhatom (részlet)

*1.8.2 2. félév*

- Epika a 20.század első felének irodalmában
  - Epika műnemébe tartozó műfaji ismeretek bővítése: történelmi regény (Kós Károly, Herczeg Ferenc), népies regény (Nyírő József), fejlődésregény (Tamási Áron)
  - Móricz Zsigmond: Hét krajcár novella – tartalom, szerkezeti felépítés
  - Kötelező olvasmány: Móricz Zsigmond: Légy jómindhalálig c. regény – tartalom, szerkezeti felépítés, gyerekek-felnőttek kapcsolata
  - Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály novella – tartalom, szerkezeti felépítés
- Trianon a magyar irodalomban

- Kárpát-medencei irodalmunk a 20.század második felében ➢ Kulturális élet
  - Líra a 20.század második felének irodalmában
    - Szemelvények Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Nagy László, Wass Albert műveiből és kortárs magyarlírai alkotásokból a tankönyv alapján/szabadon választott művek alapján
  - Epika a 20.század második felének irodalmában
    - Epika műnemébe tartozó műfaji ismeretek bővítése: regényes önéletrajz (Tamási Áron), szociográfiai bemutatás (Sütő András), egyperces novellák (Örkény István)
  - Dráma a 20.század második felének irodalmában
    - Műnem sajátosságainak felelevenítése, tudás bővítése, drámai műfajok (tragédia, komédia)
    - Kötelező olvasmány: Sütő András: Advent a Hargitán
      - Monológ, dialógus, konfliktus fogalmak • A szereplők jellemzése
  - A 20. századi történelem az irodalomban ▪ Szabó Magda: Abigél

- Memoriterek: József Attila: Születésnapomra (részlet), Reményik: Templom és iskola (részlet), Kányádi: Két nyárfa (részlet)

**Szövegértés:** egy-egy elbeszélő és ismeretterjesztő szöveg feldolgozása

# 2 MATEMATIKA

## 2.1 5. évfolyam

### *2.1.1 I. félév*

**I. Az egész számok**

- *Természetes számok írása, olvasása milliós számkörben,* - *A helyiértékes írás; alaki érték, helyi érték, valódi érték.*

- *Számlálás, számolás. Hallott számok leírása, látott számok kiolvasása.*

- *Számok ábrázolása számegyenesen.*

- *Természetes számok kerekítése*

- *Írásbeli műveletek: összeadás, kivonás, szorzás, osztás (többjegyű osztóval is).* - *Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.*

- *Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.*

- *A **negatív egész** számok értelmezése; ellentett, abszolút érték fogalma*

- *Egész számok összeadása, kivonása*

- *A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.*

***II.* Törtek, tizedes törtek**

- ***Tört** fogalma, szemléltetése, egy egész tört része, mennyiség törtrésze*

- *Törtek azonos átalakításai: egyszerűsítés, bővítés, vegyes tört,*

- *Törtek helye a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.*

- *Összeadás, kivonás a törtek körében.*

- *Törtek szorzása, osztása egész számmal (0 szerepe a szorzásban, osztásban).* - *Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.*

- ***Tizedes törtek** értelmezése, helyiérték szerinti összeg alakja,*

- *Tizedes törtek ábrázolása, kerekítése, összehasonlítása,*

- *Tizedes törtek összeadása, kivonása,*

- *Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal.*

- *A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.*

***III.* Bevezetés a geometriába**

- *A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, valamint ezek kölcsönös*

*helyzete.*

- Konvex, konkáv alakzatok felismerése.

- *Párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése csúsztatással*

- *Párhuzamosság, merőlegesség felismerése síkbeli és térbeli alakzatokon.* - *A téglalap és négyzet tulajdonságai, felismerése.*

- *Testek szemléltetése, tulajdonságai (lap, él, csúcs)*

*2.1.2 2. félév*

***IV.* Hosszúság, terület, térfogat**

- *A hosszúság és terület mérése, mértékegységei*

- *Téglalap, (négyzet is!) kerülete, területe.*

- *Sokszögek kerülete.*

- *Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.*

- *A felszín és térfogat mérése, mértékegységei*

- *Téglatestek (négyzetes hasáb, kocka is!) felszínének és térfogatának kiszámítása.* -

- *A témakörhöz tartozó szöveges feladatok megoldása.*

***V.* Helymeghatározás, sorozatok**

- *A helymeghatározás szerepe környezetünkben.*

- *A derékszögű koordináta-rendszer.*

- *Pontok ábrázolása, koordináták jelölése.* - Sorozatok, ritmusok, díszítések.

- Nevezetes, érdekes sorozatok.

***VI.* Mérés, arányosság, szöveges feladatok**

- *A tömeg mérése, mértékegységei.*

- *Az űrtartalom és térfogat mérése, mértékegységei.* - *Az idő mérése, mértékegységei.*

- *Arányosságok, változó mennyiségek.*

- *Egyenes arányosság.*

- *Nyitott mondatok megoldása.*

- *Szöveges feladatok megoldása.*

***VII.*** **Adatgyűjtés, statisztika.**

- Táblázatok, grafikonok.

- Az adatok ábrázolása; az adatok ábrázolásának értelmezése. - Átlagszámítás.

- Lehetetlen, lehetséges, biztos események.

## 2.2 6. évfolyam

*2.2.1 1. félév*

**I. Számok és műveletek**

- *Számhalmazok ismerete (természetes, egész, racionális)*

- Hatványozás (alap, kitevő, szorzatalak, hatványalak, hatványérték). A 10 hatványainak helyes használata.

- *Mértékegységek helyes használata, mértékegységek átváltása (hosszúságmérés, tömegmérés, űrtartalommérés, területmérés, térfogatmérés, időmérés)*

- *Számok kerekítése (tizedre, századra, ezredre).*

- *Műveletek, műveleti sorok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal).*

- Számelméleti alapismeretek

- *Fogalmak ismerete: osztó és többszörös, prímszámok és összetett számok, prímtényezős felbontás, oszthatósági szabályok* (*2-vel, 4-gyel,* 8-cal, *3-mal, 9-cel, 5- tel,* 25-tel, *10-zel, 100-zal, 1000-rel, 6-tal,* 12-vel, 15-tel), legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó, *osztópárok*

- *Oszthatósági szabályok alkalmazása, prímszámok felismerése, összetett számok prímtényezős felbontása,* legkisebb közös többszörös, legnagyobb közös osztó illetve *osztópárok meghatározása.*

**II. Geometriai vizsgálatok, szerkesztések Fogalmak:**

- *egyenes, félegyenes, szakasz, párhuzamos- és merőleges egyenes, síkidomok és sokszögek, testek (lapok, élek, csúcsok)*

- *kör és részei (körvonal, körlap, sugár, átmérő, körív,* húr, körszelet, körgyűrű, körcikk, szelők és érintők*), szakaszfelező merőleges*

- *szögek típusai*, sokszögek (átlók, belső szögek),

- *háromszögek (háromszög-egyenlőtlenség, felosztása szögek és oldalak szerint)* - négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet)

**Szerkesztések:**

- *párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése csúsztatással, körzővel*

- *szögek mérése szögmérővel*

- *szögek szerkesztése, másolása körzővel*

- pont és pont, pont és egyenes, egyenes és egyenes közti távolság meghatározása

- *szakaszfelező merőleges szerkesztése*

- *háromszögek szerkesztése 3 adatból (3 oldal, 2 oldal és közbezárt szög, egy oldal*

*és két szög*, 2 oldal és a nagyobbikkal szemközti szög alapján) - *négyszögek szerkesztése (négyzet, téglalap), területe, kerülete*

*2.2.2 2. félév*

**III. Összefüggések, százalékszámítás**

- *grafikon, táblázatok leolvasása, készítése*

- *két szám aránya*

- *egyenes arányosság*

- *fordított arányosság*

- arányos osztás

- *százalékszámítás: százalékérték, százalékláb, alap kiszámítása egyszerű feladatokban - kördiagramok értelmezése szöveges feladatok alapján*

**IV. Tengelyes tükrözés**

- *tengelyes tükrözés tulajdonságai*

- *tükörkép szerkesztése*

- *tengelyesen szimmetrikus alakzatok*

- tengelyesen tükrös háromszögek (egyenlő szárú és szabályos háromszög

tulajdonságai) szerkesztése, területének meghatározása

- szabályos sokszögek vizsgálata, szerkesztése (háromszög, négyszög, hatszög,

nyolcszög)

- tengelyesen tükrös négyszögek vizsgálata, területe, kerülete (paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet, húrtrapéz deltoid)

## 2.3 7. évfolyam

### *2.3.1 1. félév*

**I. Számok és műveletek**

- *Számhalmazok ismerete (természetes, egész, racionális,* irracionális*)*
- *Hatványozás (azonos alapú hatványok szorzata és hányadosa, hatvány hatványozása,* természetes kitevővel).
- *Normálalak (1-nél nagyobb számok normálalakja).*
- *Számelmélet: osztó, többszörös, oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása* (*2-vel, 4-gyel, 8-cal, 5-tel, 25-tel,* 125-tel, *10-zel, 100-zal, 1000-rel, 3-mal, 9-cel, illetve vegyes oszthatósági szabályok: 6-tal, 12-vel, 15-el,* 18-cal, 24-gyel).
- *Osztók meghatározása. Prímszám és összetett szám fogalma, prímtényezős felbontás alkalmazása,* számelmélet alaptételének ismerete. *Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása,* alkalmazása műveletek illetve szöveges feladatok megoldása során.
- *Műveletek, műveleti sorok, szöveges feladatok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal).*
- *Százalékszámítás*
- *Egészrész és törtrész meghatározása. Arány és arányos osztás alkalmazása szöveges feladatok megoldása során. Százalékszámítás alkalmazása szöveges feladatok megoldása során.*
- Kamatos kamat kiszámítása.
- Statisztikai számítások (átlag, medián, módusz, terjedelem). *Grafikon, diagramok értelmezése és készítése (töröttvonal-diagram, oszlopdiagram, kördiagram, szalagdiagram).*
- Valószínűségszámítás (sorbarendezés, kiválasztás, gyakoriság, relatív gyakoriság, kedvező események, összes esemény).

**II. Hozzárendelés, függvény**

- *Hozzárendelések vizsgálata (egyértelmű hozzárendelés, többértelmű hozzárendelés, alaphalmaz, képhalmaz, reláció)*
- *Függvények értelmezése, vizsgálata* (értelmezési tartomány, értékkészlet)

- *Lineáris függvény (egyenes arányosság, konstans függvény) ábrázolása táblázat,* hozzárendelési szabály segítségével. Hozzárendelési szabály meghatározása a grafikonról. Grafikonra illeszkedő pontok koordinátáinak meghatározása.

- Sorozat, mint függvény (Sorozatok szabályszerűségeinek felismerése.)

- Statisztikai fogalmak: gyakoriság, relatív gyakoriság, átlag, módusz, medián

*2.3.2 2. félév*

**III. Egybevágóság**

- *Geometriai transzformációk vizsgálata (egybevágóság és hasonlóság fogalmának helyes használata)*

- *Egybevágósági transzformációk (fogalmak, tulajdonságok ismerete, szerkesztések): tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés,*

- *Egybevágó alakzatok felismerése (tengelyesen szimmetrikus, középpontosan szimmetrikus)* **IV. Algebra**

- *Műveletek algebrai kifejezésekkel: együttható*k *és változók fogalmának helyes használata.* Algebrai egész- és törtkifejezések felismerése. *Helyettesítési érték meghatározása. Egynemű, különnemű kifejezések összevonása.*

- Algebrai kifejezések használata szöveges feladatokban.

- *Egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása mérlegelvvel (azonosságok, azonos egyenlőtlenségek, alaphalmaz, igazsághalmaz, számegyenes, ellenőrzés)* - Szöveges feladatok megoldása egyenlettel

**V. Síkidomok, testek**

- *Geometriai alapfogalmak*

- *Síkidomok, sokszögek (konvex és konkáv síkidom). Sokszög kerülete,* átlók számának meghatározása.

- *Háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint. Háromszög-egyenlőtlenség, belső és külső szögek nagysága.*

- Kapcsolat a háromszög oldalai és szögei között.

- *Háromszögek szerkesztése.* A háromszögek egybevágóságának alapesetei. *A háromszög magassága. A háromszög területe.*

- *Négyszögek: kerülete, belső és külső szögek meghatározása.*

- *Négyszögek* szerkesztése, *tulajdonságai: trapéz, paralelogramma, rombusz, téglalap, négyzet. Négyszögek területe.*

- *Kör: körrel kapcsolatos fogalmak ismerete.*

- *Sokszöglapokkal határolt testek: alapfogalmak (lapok, élek, csúcsok, lapátló, testáltó, háló, palást)*

- *Kocka és téglatest felszíne, térfogata.*

- *Hasáb hálója és felszíne. Egyenes hasáb térfogata.*

## 2.4 8. évfolyam

### *2.4.1 1. félév*

**I. Számok és betűk**

- *Halmazelméleti fogalmak és* műveletek*: alaphalmaz, üres halmaz, részhalmaz, valódi részhalmaz, kiegészítő halmaz, két halmaz metszete, két halmaz egyesítése, két halmaz különbsége*. Szöveges feladatok megoldása halmazok segítségével.

- *Racionális szám, irracionális szám, egész szám, természetes szám fogalma,*

- *Műveletek, műveleti sorok, szöveges feladatok megoldása a racionális számok körében (természetes számokkal, törtekkel, tizedes törtekkel, egész számokkal).*

- *Hatványozás (azonos alapú hatványok szorzata és hányadosa, hatvány hatványozása, szorzat és hányados hatványozása*).

- *Számok normálalakja.* Műveletek a számok normálalakjával.

- *Számelmélet: osztó, többszörös, oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása* (*2-vel, 4-gyel, 8-cal, 5-tel, 25-tel,* 125-tel*, 10-zel, 100-zal, 1000-rel, 3-mal, 9-cel, illetve vegyes oszthatósági szabályok: 6-tal, 12-vel, 15-el,* 18-cal, 24-gyel).

- *Osztók meghatározása. Prímszám és összetett szám fogalma, prímtényezős felbontás alkalmazása. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása, alkalmazása műveletek* illetve szöveges feladatok megoldása során.

- *Számok négyzetgyökének és négyzetének meghatározása számológéppel*.

- *Arány, arányosság, százalékszámítás használata* szöveges feladatok megoldása során. - *Kombinatorikai és logikai feladatok megoldása.*

- *Algebrai kifejezések helyettesítési értéke; műveletek algebrai kifejezésekkel.*

**II. A Pitagorasz-tétel**

- *Pitagorasz-tétel megfogalmazása*

- *Pitagorasz-tétel alkalmazása síkban. Derékszögű háromszögek keresése síkbeli alakzatokban. - Nevezetes derékszögű háromszögek. (30°-os, 60°-os szögű derékszögű háromszög)*

**III. Egyenletek, egyenlőtlenségek**

- *Műveletek algebrai kifejezésekkel: együtthatók és változók fogalmának helyes használata. Algebrai egész- és törtkifejezések felismerése. Helyettesítési érték meghatározása. Egynemű, különnemű kifejezések összevonása. Egytagú/többtagú kifejezések szorzása, osztása egytagú kifejezéssel.*

- *Egyenlet, azonosság, egyenlőtlenség, azonos egyenlőtlenség megoldása mérlegelvvel*

- *Szöveges feladatok megoldása egyenlettel, egyenlőtlenséggel: helyiértékes feladatok, geometriai számítással kapcsolatos feladatok, fizikai számításokkal kapcsolatos feladatok, keveréses feladatok, együttes munkavégzéssel kapcsolatos feladatok, pénzügyi feladatok.(Kiegészítés)*

*2.4.2 2. félév*

**IV. Geometriai transzformációk**

- *Egybevágósági transzformációk (fogalmak, tulajdonságok ismerete, szerkesztések):*

*tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás, elforgatás.*

- *A háromszögek egybevágóságának alapestei.*

- *Egybevágó alakzatok felismerése (tengelyesen szimmetrikus, középpontosan szimmetrikus, forgásszimmetrikus alakzatok).*

- *Hasonlósági transzformációk. Háromszögek hasonlóságának alapestei.* Hasonló síkidomok területének aránya. Hasonló testek térfogatának aránya.

- *Középpontos hasonlóság: tulajdonságai, hasonlósági arány, külső- és belső hasonlósági pont.* Szakasz arányos felosztása. *Középpontosan hasonló alakzatok szerkesztése.* Számítási feladatok.

- Szöveges feladatok megoldása transzformációkra

**V. HOZZÁRENDELÉSEK; függvények, valószínűség, sorozatok**

- *Hozzárendelések vizsgálata (egyértelmű hozzárendelés, többértelmű hozzárendelés, alaphalmaz, képhalmaz, reláció)*
- *Függvények értelmezése, vizsgálata (értelmezési tartomány, értékkészlet)*
- *Lineáris függvény (egyenes arányosság, konstans függvény) ábrázolása táblázat, hozzárendelési szabály segítségével. Grafikonra illeszkedő pontok koordinátáinak meghatározása.*
- *Sorozat, mint függvény (Sorozatok szabályszerűségeinek felismerése)*
- *Egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása*
- *Sorozatok: számtani sorozat, jellemzőinek meghatározása, első n tag összege.*
- *Sorozatok alkalmazása szöveges feladatok megoldása során.*
- *A gyakoriság, a relatív gyakoriság, az átlag, módusz, medián, terjedelem fogalma.*

## VI. Síkidomok, testek

- *Geometriai alapfogalmak. Sík- és térelemek kölcsönös helyzete.* Alakzatok közötti távolság meghatározása síkban és térben. *Szögek fajtái, szögpárok*, hajlásszögek.
- *Adott tulajdonságú ponthalmazok: körvonal, körlap, szakasz felezőmerőlegese, szögfelező,* gömbfelület, gömbtest.
- *Síkidomok, sokszögek: csúcsok, oldalak, átlók, belső- és külső szögek.* Átlók számának meghatározása. *Belső szögek összegének meghatározása.* Szabályos sokszögek belső szögének meghatározása. *Konkáv és konvex síkidomok.*
- *Háromszögek csoportosítása oldalak és szögek szerint. Összefüggések a belső és külső szögek között. A háromszög szerkesztésének alapesetei. A háromszög nevezetes vonalai, pontjai: köré írható kör, beírt kör, magasságvonal, magasságpont,*
- *Négyszögek tulajdonságai: trapéz, paralelogramma, húrtrapéz, deltoid, rombusz, téglalap, négyzet.*
- *Sokszögek területe*
- *Testek: Egyenes hasáb palástja, felszíne, térfogata (ide tartozik a kocka, négyzetes hasáb és téglatest is);* A gúla palástja, felszíne, térfogata.
- *Pitagorasz-tétel alkalmazása térben: derékszögű háromszögek hiányzó oldalainak meghatározása térben.*
    - Szöveges feladatok megoldása

# 3 TÖRTÉNELEM

## 3.1 5. évfolyam

### *3.1.1 1. félév*

**Személyes történelem** *Fogalmak:*
kódex.
*Személyek:* -.
*Kronológia:* Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor. *Topográfia:* -.

Fejezetek az ókor történetéből

*Fogalmak:* öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.
*Személyek:* Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.
*Kronológia:* Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.
*Topográfia:* Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.

A kereszténység

*Fogalmak:* egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.
*Személyek:* Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.
*Kronológia:* -.
*Topográfia:* Jeruzsálem, Betlehem.

### *3.1.2 2. félév*

A középkor világai

*Fogalmak*: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.
*Személyek*: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.
*Kronológia:* -.
*Topográfia*: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.

Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

*Fogalmak*: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.
*Személyek*: Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.

*Kronológia*: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.
*Topográfia*: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.

## 3.2 *6.* évfolyam

### *3.2.1 1. félév*

Képek és portrék a magyar állam virágkorából

*Fogalmak:* aranyforint, nádor, *nemes,* ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, *végvár, , szekérvár, zsoldos.*
*Személyek:* I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán.
*Topográfia*: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Visegrád, Nándorfehérvár.
*Évszámok*: 1308 (I. Károly), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása).

Új látóhatárok

*Fogalmak:* gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.
*Személyek:* Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.
*Topográfia:* Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.
*Évszámok:* 1492 (Kolumbusz – Amerika felfedezése), 1517 (Luther fellépése – reformáció kezdete)

Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből

*Fogalmak:* szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.
*Személyek:* I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.
*Topográfia:* Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság, Pozsony, Bécs, Gyulafehérvár, Debrecen.
*Évszámok:* 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1740–1780 (Mária Terézia).

### *3.2.2 2. félév*

Élet a kora újkori Magyarországon

*Fogalmak:* nemzetiség, ortodox, barokk.
*Személyek:* -
*Topográfia:* Debrecen, Temesvár. *Évszámok:*
-

A forradalmak kora

*Fogalmak:* ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.
*Személyek:* James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.
*Topográfia:* Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia. *Évszámok:*
1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.

A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora

*Fogalmak:* országgyűlés, köztehervíselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.
*Személyek:* Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.
*Topográfia:* Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.
*Évszámok:* 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.

## 3.3 *7.* évfolyam

### *3.3.1 1. félév*

A modern kor születése

*Fogalmak:* nacionalizmus, liberalizmus, konzervativizmus, demokrácia, szocializmus, kommunizmus, kereszténységszocializmus.
*Személyek:* Bismarck, Marx.
*Topográfia:* Németország, Olaszország, Brit Birodalom, Amerikai Egyesült Államok, Japán.
*Évszámok:* 1871 Németország egyesítése.

A dualizmus kora: felzárkózás Európához

*Fogalmak:* közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció. *Személyek:* Andrássy Gyula.
*Topográfia:* Budapest.
*Évszámok:* 1896 a Millennium.

Az első világháború és következményei

*Fogalmak:* antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátország, bolsevik, tanácsköztársaság, vörösterror, fehér különítményes megtorlások, kisantant.
*Személyek:* Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós.
*Topográfia*: Szarajevó, Szerbia, Doberdó, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Erdély, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Ausztria.
*Évszámok:* 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.

Totális diktatúrák

*Fogalmak:* személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.
*Személyek:* Sztálin, Hitler.
*Topográfia:* Szovjetunió, Szibéria (munkatáborok).
*Évszámok:* 1933 a náci hatalomátvétel.

### *3.3.2 2. félév*

A Horthy-korszak

*Fogalmak:* revízió, numerus clausus, pengő.
*Személyek:* Bethlen István, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert.
*Topográfia:* -
*Évszámok:* 1920–1944 a Horthy-korszak.

A második világháború

*Fogalmak:* tengelyhatalmak, szövetségesek, bécsi döntések, nyilasok, totális háború, holokauszt, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, zsidótörvények.
*Személyek:* Franklin D. Roosevelt, Churchill, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára.
*Topográfia:* Sztálingrád, Normandia, Hirosima, Don-kanyar, Auschwitz.
*Évszámok:* 1939–1945 a második világháború, 1941. június a Szovjetunió megtámadása, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1945. április a háború vége Magyarországon.

A megosztott világ

*Fogalmak:* Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), hidegháború, vasfüggöny, berlini fal, szuperhatalom, Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, piacgazdaság, jóléti állam.
*Személyek:* Hruscsov, Kennedy.
*Topográfia:* Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Észak- és Dél-Korea, Kuba.
*Évszámok:* 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.

Magyarország szovjetizálása

*Fogalmak:* malenkij robot, államosítás, tervgazdaság, Államvédelmi Hatóság (ÁVH).
*Személyek:* Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József.
*Topográfia:* Recsk, Hortobágy, Duna-delta.
*Évszámok:* 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra.

## 3.4 *8.* évfolyam

### *3.4.1 1. félév*

A forradalomtól az ezredfordulóig

*Fogalmak:* Molotov-koktél, sortüzek, munkásőrség, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltoztatás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.
*Személyek:* Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor.
*Topográfia:* Corvin köz, Mosonmagyaróvár.
*Évszámok:* 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, 1948 Izrael Állam megalapítása.

Együttélés a Kárpát-medencében

*Fogalmak:* kitelepítés, asszimiláció.
*Személyek:* Esterházy János, Márton Áron.
*Topográfia:* Szlovákia, Ukrajna.
*Évszámok:* 1944–1945 magyarellenes atrocitások.

Népesedés és társadalom

*Fogalmak:* háziasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.
*Személyek:* Semmelweis Ignác.
*Topográfia:* -
*Évszámok:* -

### *3.4.2 2. félév*

A demokratikus állam

*Fogalmak:* népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog. *Személyek:* Periklész, George Washington.
*Topográfia:* -
*Évszámok:* Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.

Régiók története

*Fogalmak:* integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.
*Személyek:* Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.
*Topográfia:* Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.
*Évszámok:* 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.

Mérlegen a magyar történelem

*Személyek:* Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.

# 4 HON- ÉS NÉPISMERET

**A hon- és népismeret tárgy vizsgájának formája: szóbeli vizsga**

## 4.1 6. évfolyam

*4.1.1 1. félév*

**TÉMAKÖR: Az én világom**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Hagyományos szerepek megismertetése a családban.
- A nemzedékek közötti távolság csökkentése
- Családi történetek, családfa
- Szomszédság, rokonság fogalma, rokoni viszonyok, elnevezések
- A település jellegzetes mesterségei
- Nagyszüleink, dédszüleink és a régebbi korok világának erkölcsi normái
- A lakóhely épített és természeti környezetének adottságai, helytörténete, néphagyományai

**Fogalmak**

család, rokon, közösség, helyi értékek, helytörténet, mesterség, foglalkozás, norma, épített környezet, természeti környezet, fenntarthatóság

**TÉMAKÖR: Örökségünk, hagyományaink, nagyjaink**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Néprajzi tájak, tájegységek Magyarországon és a Kárpát-medencében
- Dunántúl, Felföld, Alföld, és a kapcsolódó határon túli területek néprajzi jellemzői
- Erdély és Moldva hon- és népismereti, néprajzi jellemzői
- A magyarság kulturális öröksége a határon túli területeken
- A hazánkban élő nemzetiségek kultúrája, hagyományai
- Természeti kincseink, az épített környezet értékei
- A magyar tudomány és kultúra eredményei és alkotói a nagyvilágban
- A hungarikumok

**Fogalmak**

néprajzi csoport, nemzetiség, néprajzi táj, határainkon túl élő magyarok, szórvány, nemzeti összetartozás, haza, hazaszeretet, hungarikum, világörökség

*4.1.2 2. félév*

**TÉMAKÖR: Találkozás a múlttal**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

**A paraszti háztartás**

- A magyarok és a magyarországi nemzetiségek házainak külső jellegzetességei, táji különbségei
- A konyha és az ételkészítés eszközei
- A szoba berendezése, bútorzata

- A családon belüli munkamegosztás

**Ünnepek, jeles napok**

- A keresztény ünnepek a népi hagyományokban:
- Őszi jeles napok, ünnepek
- Karácsonyi ünnepkör, köszöntők, színjátékszerű szokások
- Farsangköszöntők, maszkos alakoskodások, iskolába toborzó szokások
- Nagyböjt, böjti játékok, húsvéti ünnepkör szokásai
- Májusfaállítás, pünkösdi szokások
- Szent Iván-napi szokások, nyári jeles napok,
- A közösségi alkalmak (vásárok, pásztorünnepek, búcsúk) és jelentőségük a hagyományos közösségi életben
- Keresztelő, népi játékok, gyereklakodalom
- Leány-, legényélet jellegzetességei, szokásai
- A lakodalom, lakodalmi szokások

**Életmód**

- A munkaalkalmakhoz (aratás, szüret, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó) kapcsolódó szokások és játékok)
- Hétköznapi és ünnepi viselet
- Hagyományos paraszti ételek
- A népi táplálkozás jellemzői
- A gazdálkodó ember legfontosabb munkái
- Gyermekjátékok
- A városi életforma sajátosságai és változásai a 19-20. században

## Fogalmak

jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház, falazat, tetőtartó szerkezet, tetőformák, konyhai cserépedény, sparhelt, munkasarok, szentsarok, munkamegosztás;

ünnep, jeles nap, böjt, advent, köszöntő szokások, lucázás, kántálás, betlehemezés, bölcsőske, regölés, aprószentek napi vesszőzés, háromkirályjárás, iskolába toborzó szokások, böjti játékok, kiszehajtás, villőzés, húsvét, zöldágjárás, komatálküldés, májusfaállítás, pünkösdölés, pünkösdikirályné-járás, nyári napforduló, kaláka, pásztorünnep, búcsú, gyereklakodalom, leányélet, legényélet, lakodalom;

szántás, vetés, aratás, szüret, szilaj és félszilaj pásztorkodás, fonás, szövés, fonó, ing, gatya, pendely, szoknya, kötény, ünnepi viselet, böjtös nap, kenyérsütés, téli étrend, nyári étrend, fonó, tollfosztó, kukoricafosztó, vásár, körjáték, utánzó játék, eszközös játék, sport jellegű játék, gyermekfolklór, népi játék, kávéház, kaszinó, „korzózás”, polgár, munkás, értelmiség, keresztelő

# 5 ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

## 5.1 8. évfolyam

**Az állampolgári ismeretek tantágy vizsgája szóban történik.**

*5.1.1 1. félév*

**TÉMAKÖR: Család; a családi szocializáció jellemzői; a hagyományos családmodell**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A hagyományos családmodell közösségi és társadalmi fontosságának tudatosítása, a családi szerepek megismerése
- A család fogalma és társadalmi szerepe; A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A családi szerepek; A családi szocializáció jellemzői

**Fogalmak**

család, házasság, családi szerepek, gyermekvállalás

**TÉMAKÖR: A család gazdálkodása és pénzügyei**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A családok takarékossági lehetőségei, a környezettudatos életvitel
- A családokra jellemző fogyasztási szokások
- Családi költségvetés alapvető elemeinek megismerése, értelmezése, a következtetések megfogalmazása
- Családi háztartás; Bevételek, kiadások; A család fogyasztási szokásai

**Fogalmak**

családi háztartás, a család bevételei: jövedelmek, társadalmi juttatások, a tulajdonból származó jövedelmek, örökség, nyeremény, a család kiadásai: létszükségleti kiadások, jóléti (például kulturális, szabadidős és rekreációs) kiadások, rendkívüli kiadások, fogyasztás, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság¸ környezettudatosság;

**TÉMAKÖR: Településünk, lakóhelyünk megismerése**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A település, lakóhely környezeti sajátosságainak, történelmének megismerése
- A településen jelenlévő egyházi, vagy kulturális szervezet, sportegyesület megismerése
- A település, lakóhely jellemzőinek megismerése
- A település történelmi, kulturális, néprajzi értékeinek megismerése
- A település, lakóhely közintézményei
- A település fejlesztésének lehetőségei
- A település, lakóhely alapvető jellemzői; A település történetének sajátosságai; A lakóhely kulturális értékei; A településen működő intézmények és szervezetek

**Fogalmak**

intézmény, önkormányzat, polgármester, polgármesteri hivatal, jegyző, egyház, vallási közösség, szervezet, karitatív szervezet, civil szervezet, alapítvány, településfejlesztés, társadalmi felelősség, fenntarthatóság;

**TÉMAKÖR: Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségek**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A honvédelem szerepének, lehetőségeinek, feladatainak megismerése
- A nemzetállamok helye, szerepe és fontossága a globális világban
- Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszere
- Népek, nemzetiségek megismerése Magyarországon és a Kárpát-medencében
- Nemzetfogalom, nemzeti identitás, nemzetállam; Lokálpatriotizmus, hazafiság, európaiság; Nemzetiségek, nemzetiségi jogok

**Fogalmak**

nemzet, nemzeti identitás, honvédelem, nemzeti kisebbség, nemzetiség, nemzetiségi jogok, Európai Unió, jogok és kötelezettségek, hazaszeretet, globalizáció, nemzetpolitika

*5.1.2 2. félév*

**TÉMAKÖR: A magyar állam alapvető intézményei; az állam szerepe a gazdaságban**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A magyar állam alapvető intézményeinek megismerése, rendszerezése
- A magyar állampolgárság feltételei
- A törvényalkotás menete
- Az igazságszolgáltatás intézményeinek és funkcióinak megismerése
- Az igazságszolgáltatás szereplői és feladatkörük
- Az állam feladatainak megismerése, gazdasági szerepének azonosítása
- Az állam bevételeinek csoportosítása
- A háztartások és az állam kapcsolatrendszere
- A köztehervíselés, az adózás társadalmi jelentősége
- A magyar állam alapvető intézményei: köztársasági elnök, Országgyűlés, Kormány, Alkotmánybíróság; Az igazságszolgáltatás funkciója és jellemzői; A bíróságok és az ügyészségek; Az ügyvéd tevékenysége és szerepe; Az állam szerepe a gazdaságban

**Fogalmak**

állam, államforma, állampolgárság, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvény, Kormány, Alkotmánybíróság, jogképesség, korlátozott jogképesség, intézmény, polgári per, büntetőper, bíróság, ügyészség, ügyvéd, köztehervíselés, adó, adófajták, adómorál, pénzügyi tudatosság, rendvédelem, katasztrófavédelem;

**TÉMAKÖR: Mindennapi ügyintézés, felkészülés a felnőttkori szerepekre**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A mindennapi ügyintézés alapvető feladatai, a legfontosabb ügytípusok
- Az elektronikus ügyintézés
- A diákmunka jogi feltételeinek, speciális jellemzőinek megismerése
- Foglalkozások, szakmák, hivatások szempontok csoportosítása, összehasonlítása
- A munkaerőpiac alapvető feltételrendszerének megismerése
- Az életpálya-tervezés kérdései

- A mindennapi ügyintézés területei; Az állampolgár hivatali ügyintézése; Foglalkozások, szakmák, a szakmaszerkezet változásai

**Fogalmak**

ügyfélkapu, kormányablak, kormányhivatal, járási hivatal, polgármesteri hivatal, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, körjegyzőség, diákmunka, munkaszerződés, pályaorientáció, életpálya-tervezés

**TÉMAKÖR: A fogyasztóvédelem alapjai**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A fogyasztóvédelem fogalmának értelmezése
- A fogyasztóvédelem tipikus területei
- A fogyasztói jogok és azok érvényesítésének lehetőségei
- A fogyasztói társadalom kialakulása, sajátosságai: lehetőségek és veszélyek
- A tudatos fogyasztói magatartás és a fenntarthatóság, környezetvédelem kapcsolata
- Fogyasztóvédelem; fogyasztói jogok; tudatos fogyasztó

**Fogalmak**

fogyasztóvédelem, fogyasztói jogok, fogyasztói társadalom, a fogyasztói érdekek védelme, tudatos fogyasztó, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom

**TÉMAKÖR: A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és a szociális ellátás**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Az oktatási rendszer legfontosabb elemei, szereplői; felépítése, feladatai
- Az egészségügyi ellátás színterei, feladatai, szereplői
- A szociális ellátórendszer feladatai, szerepe a társadalomban
- A közfeladatot ellátó személyek (pl. pedagógusok, orvosok, mentők) feladatai, kiemelt társadalmi hasznosságuk megértése
- A nagy ellátórendszerek társadalmi, gazdasági hatásainak megismerése
- A köznevelési, az egészségügyi és a szociális intézmények jellemzői

**Fogalmak**

köznevelés, felsőoktatás, szakképzés, egészségügyi rendszer, társadalombiztosítás, szociális ellátás, családtámogatás, kórház, rendelőintézet, szakorvos, háziorvos;

# 6 FIZIKA

## 6.1 7.ÉVFOLYAM

### *6.1.1 1.félév*

**Írásbeli:**

A tanuló ismerje az alapvető fizikai mennyiségek (tömeg, hőmérséklet, sűrűség, hosszúság, idő, erő, sebesség, gyorsulás stb.) fogalmát, jelét, mértékegységét

- Tudjon önállóan méréseket (hosszúság, tömeg stb.) végezni
- Tudja értelmezni a sebességet, a gyorsulást, a sűrűséget

Írja le és jellemezze az erőket (gravitációs erő, súlyerő, súrlódási erő, közegellenállás - A fizikai összefüggések segítségével tudjon számításokat végezni

- Ismerje és értelmezze Newton törvényeit
- Legyen tisztában a kölcsönhatás fogalmával

### *6.1.2 2. félév*

A tanuló ismerje az alapvető fizikai mennyiségek (hőmérséklet, nyomás, nyomóerő, fajhő, teljesítmény hatásfokstb.) fogalmát, jelét, mértékegységét. A tanuló ismerje a nyomás fogalmát – a szilárd testek, folyékony, ill. légnemű halmazállapotú anyagok esetén

- a nyomást meghatározó tényezőket - Arkhimédész törvényét
- a felhajtóerő fogalmát
- az úszás, a lebegés, a süllyedés törvényszerűségeit

Hőtan

Legyen tisztában olyan fogalmak jelentésével, mint a - hőterjedés

- hőtágulás
- halmazállapotváltozás
- energia
- teljesítmény
- hatásfok

Le tudja írni a hőterjedés, hőtágulás, halmazállapotváltozások (olvadás, forrás, párolgás,lecsapódás, fagyás) folyamatát

Tudja értelmezni a halmazállapotváltozásokat a hőmérséklet és az energiaváltozásszempontjából.

## 6.2 8. osztály

### *6.2.1 1. félév:*

Írásbeli:

- Ismerje az elektromos állapot fogalmát, kialakulását, és megmagyarázza azt az anyagban lévő töltött részecskék és a közöttük fellépő erőhatások segítségével;
- Legyen szemléletes képe az elektromos áramról, ismerje az elektromos vezetők és szigetelők fogalmát;
- Használja a feszültség, áramerősség, ellenállás mennyiségeket egyszerű áramkörök jellemzésére;
- Tudja, hogy a Földnek mágneses tere van, ismeri ennek legegyszerűbb dipól közelítését. Ismeri az állandó mágnes sajátságait, az iránytűt.

### *6.2.2 2. félév:*

- Ismerje az aktuálisan használt elektromos fényforrásokat, azok fogyasztását és fényerejét meghatározó mennyiségeket, a háztartásban gyakran használt áramforrásokat;
- Ismerje a látás folyamatát, a szem hibáit és a szemüveg szerepét ezek kijavításában, a szem megerőltetésének (például számítógép) következményeit;
- Ismerje néhány gyakran használt optikai eszköz részeit, átlátja működési elvüket;
- Legyen tisztában a fény egyenes vonalú terjedésével, szabályos visszaverődésének törvényével, erre hétköznapi példákat hoz.
- Értse a hullámmozgás lényegét és a jellemző legfontosabb mennyiségeket: frekvencia, amplitúdó, hullámhossz, terjedési sebesség;
- Figyelje meg az elterjedt hangszereket használat közben, ismerje fel azok működési elvét;
- Ismeje a hallás folyamatát, a levegő hullámzásának szerepét a hang továbbításában. Meg tudja nevezni a halláskárosodáshoz vezető főbb tényezőket.

- Az ózonpajzs elvékonyodásának hatása, a Földet ért ultraibolya sugárzás erősödése, az ózonpajzs védelmében hozott intézkedések.
- Az éghajlatváltozás okai és következményei. Az éghajlat változására utaló fizikai mennyiségek értékeinek vizsgálata.
- A tengerszint emelkedésének fizikai okai.
- A tüzelőanyagok elégetésének szerepe az üvegházhatás kialakulásában.
- Az emberi tevékenység természetre gyakorolt hatása: az ökológiai lábnyom.
- A fényszennyezés megfigyelése.
- Innovatív technológiák a környezet és az ember védelmében: porszűrők működési elve, hangszigetelés, energiatakarékos eszközök használata, a levegőben található szennyezők távolról történő mérése alapján elrendelt forgalomkorlátozás.

- Értse a nappalok és éjszakák változásának fizikai okát, megfigyelésekkel feltárja a holdfázisok változásának fizikai hátterét. Lássa a Nap szerepét a Naprendszerben mint gravitációs centrum és mint energiaforrás.
- Ismerje a csillagok fogalmát, számuk és méretük nagyságrendjét. Ismeri a világűr fogalmát, a csillagászati időegységeket (nap, hónap, év) és azok kapcsolatát a Föld és Hold forgásával és keringésével.
- Ismerje a csillagképek, a Sarkcsillag, valamint a Nap égi helyzetének szerepét a tájékozódásban.
- Legyen tisztában a galaxisok mibenlétével, számuk és méretük nagyságrendjével. Ismerje a Naprendszer bolygóinak fontosabb fizikai jellemzőit.
- Legyen tisztában az űrkutatás aktuális céljaival, legérdekesebb eredményeivel.

# 7 BIOLÓGIA

## 7.1 7. évfolyam

Vizsga típusa: Írásbeli és szóbeli vizsga

### *7.1.1 1. félév*

**TÉMAKÖR: A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A Föld élővilágának teljességét magában foglaló bioszféra fogalmának értelmezése, megismerésének és védelmének a biológia kutatási céljaként való azonosítása
- A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése
- A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése
- A természettudományos vizsgálatok feltételeinek és alapvető módszereinek elvi ismerete, gyakorlati alkalmazásuk megalapozása

A tényekre alapozottsággal kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel

Fogalmak

bioszféra, élettudományok, tudományos probléma, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

**TÉMAKÖR: Az élet kialakulása és szerveződése**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A mikroszkópok működési elvének megismerése, a használat készségének fejlesztése
- A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése
- A biológiai energiaforrás szerepének megértése, típusainak megkülönböztetése
- A növényi és az állati sejttípusok összehasonlítása, anyagcseretípusok megkülönböztetése az energia- és a szénforrás alapján

Fogalmak

fénymikroszkóp, sejt, sejtalkotó, baktérium, biológiai információ, gén, anyagcsere, szénforrás, energiaforrás, fotoszintézis, légzés, egysejtű, telep, szövet

**TÉMAKÖR: Az élővilág fejlődése**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az evolúciós idődimenziók felmérése, élőlények sokféleségét kialakító mechanizmusok megértése, a természetes szelekció, valamint a semleges folyamatok jelentőségének felismerése
- Az élővilág sokféleségének értékelése
- Az élővilág fejlődését befolyásoló tényezők elemzése, az alkalmazkodással összefüggő változások azonosítása néhány példán keresztül
- Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, a kutatás és bizonyítás módszereinek áttekintése
- Az emberi evolúció főbb lépéseinek (agytérfogat, testtartás, tűz- és eszközhasználat, viselkedés, kommunikáció) azonosítása
- Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése

Fogalmak

evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, rátermettség, fajok sokfélesége, emberi evolúció, ősemberek, nagyrasszok, Homo sapiens

**TÉMAKÖR: Az élővilág országai**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élőlények sokféleségében való eligazodás szükségességének és módszereinek azonosítása, a hierarchia és a leszármazási rokonság elvének felismerése
- A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása
- Kirándulások, természetben végzett megfigyelések során élőlénycsoportok, fajok azonosítása határozókönyvek és mobilapplikációk segítségével

Fogalmak

fejlődéstörténeti rendszer, rendszertani kategóriák, faj, kettős nevezéktan, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és a gerincesek osztályai

*7.1.2 2. félév:*

**TÉMAKÖR: Életközösségek vizsgálata**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása, környezeti igény és tűrőképesség vizsgálata
- A levegő, a víz és a talaj minőségi jellemzőinek vizsgálata, főbb típusainak megkülönböztetése, természetes összetevők és szennyezők azonosítása, mérési adatok értelmezése
- Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése
- Az életközösségek rendszerként való értelmezése, a kölcsönhatások és hálózatok vizsgálatokban történő felismerése, ciklikus és előrehaladó változási folyamatok azonosítása
- Az indikátorszervezetek jelentőségének megértése, felismerésük és alkalmazásuk a konkrét vizsgálatokban

Fogalmak

életközösség, élőhely, környezeti igény, tűrőképesség, indikátorszervezet, populációs kölcsönhatás, évszakos és napi változási ciklus, társulások fejlődése, szukcesszió

**TÉMAKÖR: Bolygónk élővilága**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Bolygónk nagy életközösségeinek azonosítása tematikus térképen, a kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése
- Az élőlények testfelépítése, életmódja, életciklusa és a biom ökológiai feltételei közti kapcsolat elemzése
- Az európai magashegységekben kialakuló függőleges zonalitás okainak megértése, néhány jellegzetes életközösség, faj azonosítása
- Óceánok, tengerek és édesvízi életközösségek néhány jellegzetes élőlényének megismerése
- Táplálkozási láncok és hálózatok összeállítása a biomok élőlényeiből
- A fajok elterjedését, annak változását befolyásoló tényezők konkrét példák alapján történő elemzése
- Rendszerelemzési képesség megalapozása, a felépítés és működés, valamint a rendszer és környezet kapcsolatok biológiai vizsgálatokkal összefüggő jelentőségének megértése

Fogalmak

tápláléklánc, táplálékhálózat, elterjedési terület, éghajlati övezet, biomok, vízi életközösségek, függőleges zonalitás.

## 7.2 8. évfolyam

Vizsga típusa: Írásbeli és szóbeli vizsga

### *7.2.1 1. félév*

**TÉMAKÖR: A természeti értékek védelme**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A természetvédelem szükségessége melletti érvelés, az alkalmazható egyedi és rendszerszintű módszerek és szabályozási elvek ismerete
- A gazdálkodás, a települések és az infrastruktúra fejlődése által előidézett, a természeti környezetre gyakorolt hatások azonosítása, konkrét példák adatokra alapozott, több szempontú értékelése
- Az ökológiai elvek érvényesítési lehetőségeinek felismerése a gazdálkodás, az építészet, a tájmegőrzés vagy a turizmus esetében
- Nemzeti parkjaink elnevezésének, területi elhelyezkedésének és sajátos biológiai értékeinek ismerete
- A lakóhely közelében lévő védett területről önálló információ- és adatgyűjtés, a természetvédelemben való önkéntes szerepvállalásra való indíttatás erősítése
- A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján

Fogalmak

tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj, eszmei érték, ökoturizmus, ökogazdálkodás, urbanizáció, környezettudatosság

**TÉMAKÖR: Az élővilág és az ember kapcsolata, fenntarthatóság**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése
- Az emberi populáció növekedésével, a települések és a gazdálkodás átalakulásával járó hatások konkrét példák alapján való elemzése, az élővilág változásával való összefüggésének vizsgálata
- A fogyasztói létforma és a Föld véges erőforrásai közötti ellentmondás felismerése, a fenntarthatóság problémájának több szempontú elemzése
- Az ökológiai gazdálkodás, a génmegőrzés biológiai alapjainak megteremtését és megőrzését szolgáló eljárások elvi ismerete, példákon alapuló bemutatása
- Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése

Fogalmak

biológiai sokféleség, fajgazdagság, fajtanemesítés, génmegőrzés, globális probléma, éghajlatváltozás, monokultúra, biogazdálkodás, tájgazdálkodás, fenntarthatóság

### TÉMAKÖR: Az emberi szervezet I. – Testkép, testalkat, mozgásképesség

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A belső szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- A táplálkozási szervrendszer főbb részeinek, a tápcsatornaszakaszok funkcióinak, a szakaszok szövettani és szervi felépítésének és működésének értelmezése, az emésztés és felszívódás folyamatának megértése
- A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése
- A légzőszervrendszer szövettani és szervi felépítésének, a légcsere- és a gázcserefolyamatok helyének és funkcióinak azonosítása, biológiai hátterének megértése
- A szervezet folyadéktereinek és a keringési szervrendszer szerveinek azonosítása, biológiai funkciójának a felépítés és működés alapján való megértése
- A vérkép, a vér összetételének jellemzése, a főbb alakos elemek és vérplazma funkcióinak azonosítása, a véralvadási folyamat kiváltó okainak és jelentőségének felismerése
- A kiválasztó szervrendszer főbb feladatainak, szerveinek azonosítása, működési elvének megértése

Fogalmak

tápcsatorna, tápanyag, emésztőnedv, felszívódás, máj, hasnyálmirigy, felső és alsó légutak, tüdő, légcsere és gázcsere, szív, szívciklus, értípusok, véralvadás, vérkép, vese, só- és vízháztartás, kiválasztás

### TÉMAKÖR: Az emberi szervezet II. – Anyagforgalom

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének anatómiai irányok használatával történő bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- Az emberi kültakaró szövettani rétegeinek azonosítása ábrákon, az egyes rétegek, szervek funkciójának ismertetése
- A gerincoszlop tájékainak és részeinek megnevezése, a végtagok és függesztőöveik, a mellkas csontjainak megmutatása csontvázon vagy képeken és saját testen

- A mozgásszervrendszerre jellemző főbb kötő-, támasztó- és izomszövet csoportok vizsgálata, a szerkezet és működés kapcsolatának értelmezése
- A végtagok hajlító- és feszítőizmai elhelyezkedésének megmutatása, az arc izmainak összefüggésbe hozása a mimika és az artikuláció képességével
- Sportok mozgásformáiról saját fotók és videók készítése, ezek elemzése a tanult anatómiai és biomechanikai elvek alapján

Fogalmak

kültakaró, bőr(szövet), csont(szövet), koponyacsontok, gerincoszlop, csigolyák, bordák, a végtagok alapfelépítése, függesztőövek, izom(szövet), hajlító- és feszítőizmok, mimikai izmok

### *7.2.2 2. félév*

**TÉMAKÖR: Az emberi szervezet III. – Érzékelés, szabályozás**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az idegrendszer feladatának, működési módjának megértése, a központi és környéki idegrendszer, a gerincvelő és az agyvelő felépítésének vázlatos ismerete, az akaratlagos és a vegetatív szabályozási módok megkülönböztetése
- Az érzékelési képességek (látás, hallás, kémiai és mechanikai érzékelés) és az ezeknek megfelelő érzékszervek felépítésének és működésének megértése
- A hormonrendszer feladatának, működési módjának megértése, a főbb hormontermelő szervek azonosítása, a termelt hormonok hatásainak bemutatása, az idegi és a hormonális szabályozás kapcsolatának megértése
- Az immunrendszer és a keringési szervrendszer közötti kapcsolat felismerése, a védekezésben szerepet játszó fontosabb sejttípusok és kémiai anyagok azonosítása, a veleszületett és szerzett immunitás megkülönböztetése
- A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése

Fogalmak

központi és környéki idegrendszer, gerincvelő, érző- és mozgatópálya, reflex, belső elválasztású mirigy, hormon és receptor, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek és hormonjaik, immunrendszer, veleszületett és szerzett immunitás, védőoltás

**TÉMAKÖR: Szaporodás, öröklődés, életmód**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A női és a férfi nemiszervrendszer külső és belső felépítésének elemzése képek, ábrák alapján, a női és férfi másodlagos nemi jellegek kialakulásának bemutatása
- A másodlagos nemi jellegek kialakulását bemutató ábrák, animációk tanulmányozása, a fejlődési folyamat időbeli jellegzetességeinek és egyéni eltéréseinek megbeszélése
- Az ivarsejtek képződési helyének azonosítása, a tulajdonságok átörökítésében és a változékonyság biztosításában játszott szerepük magyarázása
- A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése
- A fogamzástól a születésig tartó magzati fejlődés főbb jellemzőinek és feltételeinek ismerete, a szülés fő szakaszainak és körülményeinek megbeszélése

- A gének szerepének felismerése, az utódnemzedékek kialakulására vezető genetikai folyamatok egyszerű öröklésmenetek példáján történő elemzése
- A testi és a nemi kromoszómák megkülönböztetése, a nem meghatározásában játszott szerepük ismerete, a nemhez kapcsolt öröklődés néhány példájának áttekintése
- Annak felismerése, hogy az ember öröklött hajlamainak kifejeződését a környezet is befolyásolja, ezért a tudatosabb életmóddal magunk is tehetünk egészségünkért
- A felelős szexuális magatartás jellemzőinek ismerete, a szexualitás egyéni életviteli és párkapcsolati jelentőségének értékelése.

Fogalmak

női és férfi ivarszervek, nemi jellegek, hímivarsejt és petesejt, gén, kromoszóma, minőségi és mennyiségi tulajdonság, öröklésmenet, megtermékenyítés, embrió, magzati fejlődés, szülés

# 8 TERMÉSZETTUDOMÁNYOK

## 8.1 5. osztály

Vizsga típusa: Írásbeli és szóbeli vizsga

*8.1.1 félév*

### TÉMAKÖR: A növények testfelépítése

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A növények életfeltételeinek igazolása
- Ismert növények összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Növényi részek (gyökér, szár, levél, virágzat, termés) és funkcióik megnevezése
- Lágyszárúak és fásszárúak testfelépítése
- Növények életciklusainak vizsgálata jellegzetes zöldségeink, gyümölcsféléink példáján
- Biológiai védekezés formái a kertekben

**FOGALMAK**

életfeltétel, életjelenség, lágy szárú, fás szárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény. Almafa, szilvafa, szőlő, sárgarépa, fejeskáposzta, burgonya, vöröshagyma részeinek ismerete,

### TÉMAKÖR: Az állatok testfelépítése

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az állatok életfeltételeinek igazolása
- Ismert hazai házi vagy vadon élő állatok összehasonlítása és csoportosítása megadott szempontok alapján
- Állati testrészek és funkcióik megnevezése
- Gerinctelenek és gerincesek testfelépítése
- Egysejtű élőlények vizsgálata
- Házi és ház körüli vagy vadon élő állatok testfelépítése és mozgásuk kapcsolatának vizsgálata
- Házi, ház körüli vagy vadon élő gerincesek és gerinctelen állatok életciklusának vizsgálata

**FOGALMAK**

gerinctelen, gerinces, egysejtű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat

### TÉMAKÖR: Anyagok és tulajdonságaik

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A közvetlen környezet anyagai
- Az élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok tulajdonságai
- Természetes és mesterséges anyagok felhasználhatósága
- Természetes és mesterséges anyagok környezetre gyakorolt hatásai
- A közvetlen környezet anyagainak csoportosítási lehetőségei
- Az anyagok különböző halmazállapotai
- Halmazállapot-változások
- A halmazállapot-változás összefüggése a hőmérséklettel

- A víz fagyásakor történő térfogat-növekedés
- Halmazállapot-változások a természetben, a háztartásban és az iparban
- Az oldódás
- Az olvadás és oldódás közti különbség
- Tűzveszélyes anyagok
- A talaj tulajdonságai, szerepe az élővilág és az ember életében
- A talaj szerkezete, fő alkotóelemei
- A talaj szennyeződése, pusztulása és védelme
- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, szerepe az élővilág és az ember életében
- A levegő tulajdonságai, összetétele, szerepe az élővilág és az ember életében
- Hely- és helyzetváltoztatás

**FOGALMAK**

anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnyomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás

*8.1.2 félév*

### TÉMAKÖR: Tájékozódás a térképen

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és térképen
- Irány meghatározása térképen
- A valóság és a térképi ábrázolás összefüggései
- A térábrázolás különböző formái
- Felszínformák ábrázolása
- A térkép jelrendszere
- A méretarány és az ábrázolás részletessége közti összefüggés
- Térképek ábrázolási és tartalmi különbségei
- A térképek fajtái

**FOGALMAK**

fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép

### TÉMAKÖR: Az időjárás és az éghajlat

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az éghajlat elemei
- Hazánk éghajlata
- Időjárás-jelentés
- Várható időjárás
- Időjárási piktogramok

**FOGALMAK**

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

### TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése
- Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői
- A kamaszkori érés, testi és lelki változások
- Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról
- A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései
- Táplálékpiramis
- Elhízás és kóros soványság
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat

**FOGALMAK**

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés

## 8.2 6. osztály

Vizsga típusa: Írásbeli és szóbeli vizsga

### *8.2.1 1.félév*

**TÉMAKÖR: Az erdők életközössége**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása az erdők kialakulásában
- A növényzet környezeti igénye és előfordulása közti összefüggés
- Tölgy-, bükk- és fenyőerdők összehasonlítása
- Az erdő növényeinek különböző szempontú csoportosítása
- Erdei táplálkozási láncok és hálózatok
- A környezetszennyezés és élőhelypusztulás következményei
- Erdei életközösség megfigyelése terepen

**FOGALMAK**

erdő, zárvatermő, nyitvatermő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, táplálékl**á**nc, táplálékhálózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás

**TÉMAKÖR: KÖLCSÖNHATÁSOK. Az energia**

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Mechanikai kölcsönhatás
- Termikus kölcsönhatás
- Mágnese- és elektromos kölcsönhatás
- Energiahordozók csoportosítása
- Megújuló és nem megújuló energiaforrások összehasonlítása
- A bányászat környezeti hatásai
- Légszennyező anyagok és hatásaik

**FOGALMAK**

Mozgásállapot, erőhatás, mechanikai kölcsönhatás, gravitációs kölcsönhatás, termikus kölcsönhatás, közös hőmérséklet, elektromos állapot – elektromos kölcsönhatás, elektromos mező, mágneses mező,megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bánya, bányászat, szénféleségek, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás

### TÉMAKÖR: Tájékozódás az időben

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A Föld mozgásai és a napi, évi időszámítás összefüggései
- A napszakok váltakozása
- Az évszakok váltakozása
- Tájékozódás a földgömbön
- Földrészek, óceánok
- Nevezetes szélességi körök
- Tényleges és viszonylagos földrajzi helyzet
- Éghajlati övezetek
- Európa és Magyarország földrajzi helyzete
- Éghajlatot módosító tényezők

**FOGALMAK**

Napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, éghajlati övezet, északi és déli hideg övezet, északi és déli mérsékelt övezet, forró vagy trópusi övezet, vízjárás, óceánok hűtő-fűtő hatása, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet.

*8.2.2 2.félév*

### TÉMAKÖR: A természet erői

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Vulkánok és a földrengések
- A gyűrődés és a vetődés folyamata
- A gyűrt és a röghegységek alapvető formakincse
- Belső és külső erők hatásai
- Néhány jellegzetes hazai kőzet
- Hogyan alakultak ki alföldjeink
- Talajképződés folyamata
- Talajpusztulás problémája
- Talajpusztulás ellen ható módszerek (tápanyag-visszapótlás, komposztkészítés, ökológiai kertművelés)

**FOGALMAK**

gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, munkavégző-képesség

### TÉMAKÖR: Az őshonos füves területek és a mezők életközössége

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- Az élő és élettelen környezeti tényezők szerepének bemutatása a mezők kialakulásában
- Ízeltlábúak a füves területeken
- A fürge gyík és a vakond
- Füves területek rágcsálói
- Füves területek madarai

- Mezei táplálkozási láncok és hálózatok
- A természeti és a kultúrtáj
- A mezőgazdasági tevékenység életközösségre gyakorolt hatása
- Mezei és szántóföldi életközösség megfigyelése terepen

**FOGALMAK**

Síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántóföld, fűfélék, mellékgyökérzet, üreges szár, szélbeporzás, száraz és nedves rétek, siskanád, angolperje, mocsári zsurló, réti boglárka, ízeltlábúak, fej, tor, potroh, rágó szájszerv, összetett szem, csáp, két pár szárny, kifejlés és a teljes átalakulás, hangadás, száraz szarupikkely, szarupajzs, vedlés, rejtőszín, lágy héjú tojás, téli álom, ásóláb, ugróláb, folyton növő metszőfog, redős zápfog, növényevő, rágcsáló fogazat, nem őshonos (betelepített) állat, kapirgáló láb, fogóláb, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat.

## TÉMAKÖR: Vízi és vízparti életközösségek

**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK**

- A vízi és a szárazföldi élőhely környezeti tényezői
- A vízi növények környezeti igényei és térbeli elhelyezkedésük közti összefüggés
- A vízi növények és állatok szerveinek alkalmazkodása a vízi és vízparti környezethez
- Vízi táplálékláncok és -hálózatok
- A vízparti növények környezetvédelmi és gazdasági jelentősége
- A vízszennyezés hatása a vízi életközösségekre
- Egy vizes élőhely életközösségének megfigyelése terepen

**FOGALMAK**

Növényi és állati planktonok. Lebegő életmód. Anyagok körforgása. Papucsállatka, zöld szemesostoros, amőba, vízibolha, Hínarasok, fonalas zöldmoszat. telepes testfelépítés, közönséges nád, mellékgyökérzet, gyöktörzs, bugavirágzat, torzsavirágzat – termős és porzós virágok, bőrizomtömlő, élősködő, hímnős állat, hasláb, meszes váz, álarc, átváltozás, rovar, gerincoszlop, páros és páratlan úszók. Szarupáncél. hínárnövényzet, ligeterdő, légzőgyökérzet, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás

# 9 ETIKA

## 9.1 5. osztály

### *9.1.1 1. félév*

Vizsga: szóbeli felelet

**TÉMAKÖR: „Ki vagyok én?”**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Testi és lelki változások
- A testi, lelki egészség egységének felismerése a saját egészségi állapot nyomon követése;
- Az életkorra jellemző testi és szellemi fejlődés megfigyelése,
- Az önállósodás és növekvő felelősség elemzése;
- A saját és társak belső értékeinek és egyediségének tudatosítása.
- Harmonikus jövő
- Az egészséges és harmonikus életmód feltételei megfogalmazása;
- A pozitív és negatív hatások felismerése saját élethelyzetekben;
- Megoldási modellek kialakítása nehéz helyzetek kezelésére;
- Az egyéni sikerek értelmezése;
- Saját tanulási célok megfogalmazása;
- Valós és virtuális környezetben példaként szolgáló személyek keresése.

Fogalmak

önismeret, fejlődés, önállóság, felelősség, egészség, harmónia, elfogadás, tervezés, tanulás, tudás, példakép, jövőkép

*TÉMAKÖR:* Család – Helyem a családban

- A család, rokonság egyedi viszonyrendszereinek feltárása;
- Saját helyzet felismerése, feladatok a családban;
- A legértékesebb családi szokások azonosítása;
- A családok sokszínű kulturális hátterének értelmezése;
- Tipikus családi szerepek, helyzetek és ezek értékelése;
- Az érték- és érdekütköztetések, az igények kifejezésének gyakorlása.

Fogalmak

támogatás, bizalom, szeretet, tisztelet, segítség, figyelem, probléma, kapcsolat, családi szokás

### *9.1.2 2.félév*

*TÉMAKÖR:* **BARÁTI KAPCSOLATOK – HELYEM A KÖZÖSSÉGEKBEN**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Szükségünk van társakra
- A társas kapcsolatok fontosságának hangsúlyozása
- Az elhagyatottság, a kirekesztettség állapotának elképzelése
- A hagyományos és a modern technológia nyújtotta kapcsolattartási lehetőségek gyakorlása

- A kapcsolat kezdete
- A rokonszenv, ellenszenv azonosítása
- Az ismeretlenek iránti bizalom vagy bizalmatlanság okai feltárása
- A virtuális kapcsolatteremtési formák véleményezése, a virtuális identitások lehetséges megismerési módjai
- A kapcsolat ápolása
- A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, a jó működés feltételeinek feltárása, a jó problémamegoldási minták megismerése
- A bizalom, támogatás, törődés, őszinteség és a bántás megjelenési formáinak azonosítása
- A megértésre törekvő, egyenrangú kommunikáció gyakorlása
- A kapcsolatokat gyengítő okok feltárása, a kialakuló konfliktusok elemzése
- Konfliktuskezelési lehetőségek felismerése és gyakorlása

Fogalmak

rokonszenv, ellenszenv, barátság, kapcsolat, bizalom, bizalmatlanság, támogatás, törődés, őszinteség, bántás, megértés, konfliktus

## 9.2 6. osztály

Vizsga: szóbeli felelet

### *9.2.1 1.félév*

*TÉMAKÖR:* A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közösségek összetartó ereje
- Saját identitást képező néhány közösség mélyebb megismerése: nemzet, nemzetiség, nyelvi-kulturális közösség
- Olyan közösségek megismerése, melyeknek a tanuló nem tagja
- A csoportba kerülés lehetőségei. Saját csoporton belüli helyzet, tevékenység értékelése
- A közösségek értékei
- A segítség, együttérzés, tolerancia, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás jelentőségének vizsgálata a társas együttműködésben, és ezek hiányának a következményei
- Önkéntes, másokat segítő tevékenységek. Saját csoport kritikus szemléletű értékelése a befogadás-elfogadás valamint az értékteremtés szempontjából
- Az alapvető gyermekjogok megismerése
- A köztulajdon megbecsülése és a magántulajdon védelme
- A közösségek működése
- Valós és virtuális közösségek írott szabályainak és íratlan szokásrendjének feltárása
- A hatékony együttműködés feltételei számbavétele
- A közös szabályalkotás, a jó munkamegosztás, a vezető szerepének elemzése
- Egyéni és közösségi érdekek összevetése
- A társas élet lehetséges konfliktusainak okai, a konfliktusok kezelése

Fogalmak

csoport, közösség, nemzet, nemzetiség, beilleszkedés, kirekesztés, érdek, egyenlőség, igazságosság, méltányosság, önzetlenség, felelősségvállalás, vezető, példakép

*TÉMAKÖR:* **A természet rendjének megőrzése és a fenntartható jövő**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Létezésünk feltételei
- Saját szükségletek, érdekek és értékek feltárása, ezek motiváló hatása a cselekvésekre
- A testi és szellemi egészség forrásainak megismerése– egyéni, társadalmi és környezeti szinten
- A különböző életkörülményű emberek életmódjának összehasonlítása
- Fejlődés: értékek és veszélyek
- Ember és környezete viszonyának értelmezése
- A környezetszennyezés jelenségének meghatározása, fő területei, hatása a Föld, az élőlények, köztük az ember életére
- A technikai fejlődés néhány területének feltárása, az ember életmódjára és - minőségére ható jellegzetessége
- Etikai kérdések felvetése a virtuális tevékenységgel, a médiatartalmakkal, a technikai eszközök alkalmazási módjaival kapcsolatban, saját ilyen jellegű tevékenységek reflektív vizsgálata
- Felelősség és cselekvés a jövő érdekében
- A közvetlen környezet állapotának kritikus szemléletű vizsgálata
- A világ jelenéért és jövőjéért vállalható emberi felelősség néhány elemének megfogalmazása
- Saját és közösségi cselekvési lehetőségek tervezése a környezetvédelem érdekében

Fogalmak

természetvédelem, környezetvédelem, média, virtuális tér, tudatos fogyasztó, létszükséglet, takarékosság, mértékletesség, felelősségvállalás

### *9.2.2 2.félév*

*TÉMAKÖR:* **Az európai kultúra hatása az egyén értékrendjére**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Kérdések és válaszok a világról
- A világra vonatkozó személyes kérdések megfogalmazása, a megismerés lehetőségei
- Az információk elemzése a hitelesség alapján
- A logikai érvelések gyakorlása
- A tény, a vélemény, a tudás, a hit, az értékítélet fogalmak értelmezése
- Az érték- és világnézeti különbségek azonosítása
- A helyes és a helytelen dilemmái
- Különböző és hasonló, azonos helyzetről alkotott értékítéletek elemzése
- Néhány kulturális szabályozórendszer megismerése, ezek eredete és hatásai
- A lelkiismeret működésének megérzése, átérzése a döntésekben
- Személyes erkölcsi elvek feltárása
- Dilemmahelyzet elemzése erkölcsi szempontból
- A vallási és a kulturális hagyományok tanításai
- Az istenhívő világnézet sajátosságainak vizsgálata
- A környezetben fellelhető vallások néhány szokásának, ünnepének megismerése, ezen keresztül a világnézeti-kulturális sokszínűség tudatosítása

Fogalmak

világkép, világnézet, tudás, tény, vélemény, információ, hitelesség, együttélés, hit, istenhit, vallás, egyház, vallási tanítás, jó, rossz, lelkiismeret

## 9.3 7. osztály

Vizsga: szóbeli felelet

*9.3.1 1.félév*

**TÉMAKÖR: „Ki vagyok én?”**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Önismeret
- Saját főbb személyiségjegyek vizsgálata;
- Ismerkedés a társadalmi szerepekkel, elvárásokkal;
- Saját identitás fogalmának bővítése;
- Az emberi gondolkodásmód sokszínűsége megértése;
- Azonos helyzetekre adott eltérő reakciók, vélemények elemzése;
- Az egyének és az emberiség néhány cselekvésének etikai szempontú értékelése, a saját értékrenddel való összevetése;
- Saját szokások, életvezetési mód, életszemlélet értékelése a testi és mentális egészség, a lehetséges káros tényezők feltárása, ezek elkerülésére javaslatok az önazonosság és a fejlődés szempontjából;
- Saját igények és szükségletek feltárása.
- Célok és tervek

Fogalmak

önismeret, önazonosság, boldogulás, boldogság, jólét, jóllét, stressz, káros szenvedély, függés, alkotás, munka, pénzügyi tudatosság

*TÉMAKÖR:* **Család – Helyem a családban**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Érzelmek és cselekvések hatása
- A bizalom, szeretet, tisztelet, segítség és intimitás megérzése, megjelenése a kapcsolatokban
- Pozitív minták a harmonikusan működő párkapcsolatokra;
- A másik igényeit és szükségleteit figyelembe vevő és a saját igényeket megfogalmazó kommunikáció gyakorlása;
- Változások a családban
- A család társadalmi funkciói értelmezése, a családszerkezet sokfélesége;
- A harmonikus családi életet meghatározó értékek összegyűjtése,
- A támogatás, megértés, tanulás, együttérzés és egyenlőség vizsgálata családi kapcsolatokban;
- A serdülőkor önállósági igényéből vagy az életkori különbségekből eredő vélemény- és érdekkonfliktusok azonosítása.

Fogalmak

érzelem, szerelem, párkapcsolat, vonzódás, intimitás, bizalom, hűség, igény, nemzedék, értékrend, önvédelem, zaklatás, emberi jogok.

*9.3.2 2.félév*

**TÉMAKÖR:** Társas kapcsolatok

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Felelősség egymásért
- A kapcsolatrendszerekben elfoglalt különböző helyzetek, szerepek elemzése
- rendelkezik érzelmi kifejezőképességekkel a konfliktusok megelőzésére és megoldási javaslatokkal a konfliktusok megoldására;
- Az egyén felelősségének megfogalmazása különböző szerepekben: cselekvőként vagy szemlélőként, aktív segítőként vagy érzelmi támogatóként a valós és a virtuális térben is.
- A kapcsolatok minősége
- Egymás jobb megismerésének és a társas kapcsolatrendszer gazdagításának módjai;
- A másokat megítélő vélemények elemzése a lehetséges sztereotípiák, az előítéletek, elfogadás, tolerancia alapján;
- A figyelmesség, közös tervezés és az együttműködés példáinak érvényesítése;
- A tartós kapcsolatok és párkapcsolatok alapvető feltételeinek megismerése.
- A kapcsolatok megóvása
- Kapcsolati konfliktusok elemzése eltérő igények, kommunikáció és érzelmek szempontjából, megoldási stratégiák kidolgozása;
- A felelősségvállalás, bocsánatkérés és a jóvátétel szerepének felismerése a kapcsolatok helyreállításában,

Fogalmak

kapcsolatrendszer, viszonyulás, konfliktuskezelés, jóvátétel, alkalmazkodás, önállóság, cselekvés, átélés, előítélet, elfogadás

## 9.4 8. osztály

Vizsga: szóbeli felelet

### *9.4.1 1.félév*

*TÉMAKÖR:* A társas együttélés kulturális gyökerei: Nemzet – helyem a társadalomban

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A közösségek és identitás
- A kulturális-társadalmi identitás alapjai, a nemzeti identitás megőrzése;
- Európa szerepének felismerése, mint a nemzeti kulturális identitás egyik meghatározója;
- A különböző közösségekhez tartozás lehetséges ellentmondásai feltárása;
- Különböző közösségek viszonyainak elemzése;
- Az európai értékrend elemei a társadalmi és jogrendszerekben, ezek megvalósulása vagy hiánya a mindennapokban.
- Értékek a társas együttműködésben;
- A kölcsönös bizalom, becsületesség és felelősségvállalás, mint fő közösségszervező értékek azonosítása;
- Az elesettek segítése, a szolidaritás fogalmának értelmezése;
- Véleményalkotás a szabálysértés, csalás, jogsértés, bűnelkövetés eseteiről egyéni és társadalmi kár szempontjából, egyben a társadalmi elfogadottságáról;
- Kérdések megfogalmazása a büntetés néhány formájáról;
- Az együttműködés, felelősségvállalás, feladatvállalás alapelveinek átélése;
- Fontos társadalmi értékek megvalósításának érdekében végzett tevékenységek megismerése;

– A jogok és kötelességek rendszerének elemzése több társadalmi szinten;
– Az egyén aktív részvételi lehetőségei a társadalom életének szabályozásában;
– Társadalmi témájú médiahírek elemzése, saját médiafogyasztás vizsgálata;
– Az agresszív nyelvhasználat és az információtorzítás felismerése.

Fogalmak

nemzet, nemzetiség, kultúra, identitás, tolerancia, szolidaritás, szabályszegés, jogsértés, bűn, büntetés, érdekérvényesítés, társadalmi cél, média

### *9.4.2 2.félév*

*TÉMAKÖR:* **A természet rendjének megőrzése, a fenntartható jövő**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Lehetőségek és egyenlőtlenségek
– Megismeri az általános emberi szükségleteket az egyén, a helyi közösségek és az emberiség szintjén is;
– Az egyén és közösség rövid és hosszú távú érdekei közötti ellentmondások feltárja;
– Az emberiség létezésének alapvető feltételeit veszélyeztető folyamatok azonosítja;
– Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek okainak megismerése.
– Az ember és környezetének kölcsönhatása
– Az emberiség életét és gondolkodását leginkább befolyásoló technológiák hatásainak elemzése a személyes kapcsolatok és az életminőség szempontjából, megoldási javaslatok, etikai szabályok megfogalmazása a problémákra;
– Károsító és építő, környezetszépítő tevékenységek megkülönböztetése;
– Néhány környezeti etikai és bioetikai kérdés megismerése;
– Az emberiség jövője
– A fogyasztói és pénzügyi tudatosság fő elveinek rendszerezése;
– Környezetbarát technológiai megoldások, kreatív újra hasznosítási lehetőségek feltárása;
– Saját célok megfogalmazása a fenntartható fejlődés érdekében.

Fogalmak

erőforrás, globális hatás, újrahasznosítás, környezetbarát technológia, egyéni felelősség, fenntartható fejlődés, egyenlőtlenség

*TÉMAKÖR:* **Az európai kultúra emberképe, hatása az egyén értékrendjére**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Világnézet és erkölcs
– Különböző világnézeten alapuló gondolkodások összehasonlítása;
– Az erkölcs, mint viselkedést szabályozó értékrendszer, az erkölcsi fogalmak egyéni értelmezése;
– A személyes erkölcs kialakulását befolyásoló tényezők azonosítása: a család, a média, a kortárs csoportok, a nevelők;
– Az egyén és közösség értékítéletének ütköztetése;
– A saját értékrendnek megfelelő és ellentmondó viselkedés gyakorlása;
– A zsidóság és a kereszténység, világképeinek fő vonásai, fő tanításaik megismerése;
– A vallás szerepének jelentőségének azonosítása az emberek életében;
– A zsidó és keresztény vallások álláspontjainak értelmezése néhány általános etikai kérdésben;
– Az egyházak társadalmi tevékenységének megismerése, együttműködés közös célok érdekében.
– A vallások tanításai
– A tízparancsolat megismerése;
– A felebaráti szeretet, felelősségvállalás gyakorlása a másik ember iránt;
– Olyan értékek keresése, melyek azonosak a vallásos és nem vallásos emberek számára.

Fogalmak

vallás, hit, erkölcs, kereszténység, iszlám, judaizmus, hinduizmus, buddhizmus, felebaráti szeretet, karitász, aranyszabály, az élet tiszteletének elve, tízparancsolat

# 10 TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

## 10.1 5. osztály

Vizsga: Gyakorlati vizsga

*10.1.1 1.félév*

*Témakör:* **Település – a település kialakulása, településtípusok**

- A ház és a lakás fogalma
- Lakóépületek típusai
- Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése
- Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez
- A lakóépületek és a környezet kapcsolatának elemzése

Fogalmak

lakóhely, település, város, falu, mezőgazdaság, ipar, városiasodás, városodás, urbanizáció, ház (családi ház, sorház, toronyház, lakópark), kert, gazdasági épület, melléképület, lakás, udvar, alaprajz, homlokzat, tető, nyílászárók, az építkezés menete

**TÉMAKÖR: Komplex modell- és makettkészítés**

- A térszemlélet és az elvont gondolkodás fejlesztése
- A tapasztalati úton történő információgyűjtés képességének fejlesztése

A modellezés, makettépítés feladata, jelentősége

- A modell és a makett közötti különbségtétel
- A mérés célja, fontossága
- Mérőeszközök alkalmazása
- Mérés milliméteres pontossággal
- Műszaki ábrázolás alapismereteinek elsajátítása
- Méretmegadás elemei
- Vetületi ábrázolás, méretarány alkalmazása, a méretarányos kicsinyítés, nagyítás jelentősége
- Rajzolvasási gyakorlatok. A valóság és az ábra összefüggéseinek felismerése
- A modellezéshez felhasználható anyagok (például papír, fa, műanyag, fém, textil, agyag vagy egyéb képlékeny anyag) tulajdonságainak megismerése egyszerűbb anyagvizsgálati módszerekkel (szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján)
- Lakóépület-makettek építése egyszerű geometrikus testek felhasználásával.
- Az anyagok megmunkálásához, alakításához, szereléséhez szükséges technológiák, szerszámok megismerése, célszerű, balesetmentes használatuk elsajátítása
- Egy adott terület helyszínrajzát értelmezi, összeveti a valósággal, például nyomtatott, interneten elérhető térképek, fényképek alapján; eligazodik egyszerű építészeti vázlatokon;
- Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezés
- Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez
- A különböző életformákhoz kötődő lakó- és gazdasági épületek összehasonlítása;

Fogalmak

az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése

*Témakör:* **Építészet – forma és funkció**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése
- Véleményformálás támogatása a természeti és a lakókörnyezet kapcsolatának felismeréséhez
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- A munkatevékenység értékteremtő lényegének értelmezése
- Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése
- A társadalmi munkamegosztás lényegének, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségének értelmezése
- Építményekre ható hatások és az építményekkel kapcsolatos követelmények elemzése, összehasonlítása
- Régi korok jellemző épületeinek, a hagyományos népi építészet építményeinek, építőanyagainak tanulmányozása, elemzése
- Az egyes tájegységek jellegzetességei – lakó-, gazdasági és középületek alakja, elrendezése –, a használt anyagok és építési technológiák közötti kapcsolatok feltárása, elemzése
- A modern kor építészete – iparosított technológia, vasbeton szerkezetek, építőipari gépek
- Az építészet építőanyagainak, építőipari foglalkozások tanulmányozása, elemzése
- Az építőanyagok és építési technológiák, építőipari foglalkozások közötti kapcsolatok feltárása, elemzése
- A lakóépület-makett közvetlen környezetének kialakítása

Fogalmak

építészet, épület, építmény, alapozás, vízszigetelés, hőszigetelés, tájolás, természetes (szoláris) energia, passzív napenergia, benapozottság, árnyékolás, kő, fa, föld, agyag, vályog, tégla, pala, cserép, beton, vasbeton, üveg, kötőanyag, teherhordó szerkezet, mennyezet, tetőszerkezet, panel

*10.1.2 2.félév*

*Témakör:* **Közterek, közösségi terek, középületek**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során
- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése
- Az elvont gondolkodás fejlesztése
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- A település arculatát alakító tényezők tanulmányozása
- Az emberek mindennapos tevékenysége (munka, háztartás, szabadidő) és a településtípusok (épületek, építmények, szabad területek és infrastruktúrák) közötti kapcsolatok feltárása
- Különböző közösségi épületek feladata. Helyszínrajzok tanulmányozása, elemzése
- Adott terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal
- Településmakett készítése

Fogalmak

középület, közintézmény, közösségi épület, szolgáltatás, helyszínrajz

*Témakör:* **Közlekedés – közlekedés egykor és ma**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során
- Ok-okozati összefüggések felismerése

- Információgyűjtési, -rendszerezési, -értelmezési képességek fejlesztése
- Az adott kor technikai fejlettsége és az alkalmazott anyagok, technológiák közötti összefüggések felismerése
- Szabálykövető magatartás fejlesztése
- A városi és a közúti közlekedés rendszereinek megismerése
- A vízi és a légi közlekedés
- A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, -rendszerezés
- Gyalogos közlekedés helye, alkalmazkodás a közlekedési szituációkhoz
- Közlekedésbiztonsági ismeretek
- A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozások, szakmák
- A közlekedés infrastruktúrájának modellezése a településmaketten

Fogalmak

jármű, navigáció, közlekedési rendszer, közlekedésbiztonság

## 10.2 6. osztály

Vizsga: Gyakorlati vizsga

### *10.2.1 1.félév:*

**Téma: Általános fejlesztési célokhoz kapcsolódó ismeretek**

- A szabályok szükségességének belátása, a szabálykövető magatartás fejlesztése
- A munkatevékenység értékteremtő lényegének felismerése
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- A környezeti tapasztalások, megfigyelések ok-okozati összefüggéseinek felismerése
- A technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatának felismerése
- Rendszerszemlélet fejlesztése
- A környezet- és egészségtudatos cselekvés fejlesztése
- Megoldási alternatívák keresése valós problémára
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- A technikai fejlődés és a társadalmi, gazdasági fejlődés kapcsolatának felismerése
- A leggyakoribb egészségkárosító helyzetek és azok elkerülése; az egyes műveletek balesetveszélyeinek, a védőeszközök használata szükségességének felismerése
- A helyes munkavégzés szükségességének felismertetése
- Az egyes műveletek balesetveszélyeinek, a védőeszközök használata szükségességének felismerése
- Baleseti források azonosítása, megtörtént balesetek elemzése, elsősegélynyújtási szabályok megbeszélése
- a szabályok szükségességének belátása, szabálykövető magatartás fejlesztése
- Együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során
- csoportmunkában, feladata szerint dolgozik, a szabályokat betartatja, betartja;
- felismeri az elkészült produktum tervtől való eltérésének ok-okozati összefüggéseit;
- megérti a munkatevékenység értékteremtő lényegét

*Témakör:* **Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Jellemző tulajdonságok és igények közötti összefüggések értelmezése

- Az elvont gondolkodás fejlesztése
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben
- A lakás kialakítása (építése) és a külső hatások elleni védelem összefüggésének felismerése (feladat – anyag – technológia)
- A lakás fizikai adottságai és a benne folyó tevékenységek közötti kapcsolat felismerése, elemzése
- Épület, lakás alaprajzának értelmezése és összevetése a valósággal
- A lakásalaprajz jellemzői
- A lakás helyiségeinek csoportosítása
- A helyiségek egymással való kapcsolatának elemzése
- A lakás beosztásának, az egyes helyiségek egymással való kapcsolatának jelentősége, szerepe
- Lakásalaprajz tervezése, lakásmakett készítése

Fogalmak

alaprajz, helyszínrajz, tájolás, fizikai jellemzők, egyéni és közösségi terek, háztartási és higiénés terület, közlekedők, tárolók, szabad terület

*10.2.2 2.félév*

*Témakör:* **Lakás, lakókörnyezet – funkciók, berendezések**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Igények és jellemző tulajdonságok közötti összefüggések értelmezése
- Egyéni tulajdonságok és igények közötti kapcsolat feltárása
- Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése
- Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben
- Önismeret és együttműködési készségek fejlesztése munkatevékenységek tervezése és végzése során
- Döntéshozatal során ismeretek alkalmazása, véleményformálás, konszenzusra jutás
- Ízlés formálása
- Egészségtudatos magatartás igényének erősítése
- A lakás berendezésének jellemzői
- Az egyes lakóterületek funkcióinak kialakítása a megfelelő berendezéssel
- A különböző helyiségek jellemző bútorzatai, a lakótér feladata, a bútorzat és a tevékenységek közötti kapcsolat felismerése
- A berendezés stílusa és az egyéni ízlés közötti kapcsolat elemzése
- Bútortörténet
- A bútorok kiválasztásának, elhelyezésének szempontjai
- A berendezés szerepe a téralakításban
- A lakberendezés modellezése
- A munkavégzés ergonómiája
- A helyes munkavégzés szükségességének felismertetése
- A leggyakoribb egészségkárosító helyzetek és azok elkerülése
- A konyha ergonomikus berendezése
- Konyhatervek készítése

Fogalmak

funkció, esztétika, stílus, ízlés, harmónia, színek szerepe, ergonómia, design, téralakítás eszközei, helykihasználás, nyugalmi területek, közlekedőutak, bútorok helyigénye, kényelmi és tároló bútorok, bútorválasztás szempontjai, egészségkárosító helyzetek, statikus, dinamikus terhelés

*Témakör:* **Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában
- Tevékenységek, beavatkozások következményének mérlegelése
- Digitális alkalmazások használatával információk gyűjtése, rendszerezése
- Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása a munkavégzés során
- Munkatevékenység értékteremtő lényegének, felelősségének értelmezése
- A környezet- és egészségtudatos cselekvés fejlesztése
- Információk gyűjtése a lakásban előforduló legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkákról
- Szagtalanítás, védekezés a kártevők ellen
- Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenység során
- A hagyományos tisztítószerek és eljárások alkalmazása és a környezetvédelem összefüggéseinek felismertetése
- A laikus által végezhető munkák határai, annak felismerése, hogy nagyobb munkálatokhoz szakembert kell hívni
- A tevékenységgel érintett foglalkozások, szakmák

Fogalmak

állagmegóvás, karbantartás, mázolás, festés, tapétázás, burkolás, takarítás, tisztítószer, környezetvédelem, tudatos fogyasztói magatartás, fenntarthatóság

## 10.3 7. osztály

Vizsga: Gyakorlati vizsga

*10.3.1 1.félév*

**Témakör: A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások**
Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A rendszerszemlélet fejlesztése
- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Információgyűjtési technikák fejlesztése, például interjú formájában
- Célzott információszerzés, a kapott adatok értelmezése, feldolgozása
- A települések legfontosabb közművei, közszolgáltatásai – elektromos hálózat, vízvezeték, szennyvízelvezetés, csatorna, gázvezeték, távfűtés, szemétszállítás
- Épület közműveinek tanulmányozása, elemzése
- A közművek megléte és a település élete, a lakóház használata közötti összefüggések felismerése, megfogalmazása
- Információk gyűjtése a saját település, lakás közműveiről, közszolgáltatásairól

Fogalmak

közmű, közszolgáltatás, építési engedély, összközműves épület, elektromos hálózat, vízvezeték-hálózat, szennyvíz, csatorna, gázvezeték, távfűtés, szemétszállítás, szelektív hulladékgyűjtés

*Témakör*: **Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Egészségtudatosság
- Tudatos fogyasztói magatartás
- A lakás életminőséget, komfortérzetet befolyásoló tényezői – vízminőség, hőmérséklet, levegő páratartalma
- A rossz szigetelés káros hatásai
- Információk és tapasztalatok gyűjtése a háztartás műszaki jellegű rendszereinek felépítéséről, működéséről – elektromos hálózat, vízvezeték-hálózat, fűtés, klimatizálás
- A lakás elektromos hálózatának részei, biztonsági és életvédelmi berendezések, megoldások
- Követelmények a fűtőberendezésekkel, fűtési rendszerekkel szemben, szabályozhatóság, egészségvédelem
- A klíma fogalma, az egészséges levegő, hőérzet, komfortérzet
- A relatív páratartalom fontossága, az alacsony vagy magas relatív páratartalom egészségkárosító hatásai
- A lakóház használata, a lakók szokásai és az energiafelhasználás közötti összefüggések elemzése, a környezettudatosság fontossága

Fogalmak

komfortérzet, ivóvíz, levegő páratartalma, fogyasztásmérő, biztosíték, életvédelmi relé, fázis, nulla, védőföldelés, fűtés, klíma, környezettudatosság, tudatos fogyasztói magatartás, fenntarthatóság

*10.3.2 2.félév*

*Témakör:* **Az egészséges település**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozati összefüggések felismerése
- Rendszerszemlélet fejlesztése
- Fenntarthatóság fogalmának mélyítése
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- Digitális technológiák alkalmazása a tervezésben
- Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában
- A városok kialakulásának és fejlődésének okai és szükségessége, a város fogalmának mélyítése
- A különböző környezetszennyeződések hatása az épített környezetre és a településen élők életminőségére
- Az épített környezet alakításának szempontjai, a zöld területek szerepe, környezetvédelem
- Az épített tér és a természeti környezet közötti összhang szükségességének felismertetése
- A funkcionalista és az organikus építészet főbb jegyeinek megismertetése, összehasonlítása
- Információk gyűjtése különleges épületekről, híres építészekről, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra
- Követelmények a XXI. század településeivel szemben
- Pozitív példák, építészeti megoldások gyűjtése
- Parktervezés

Fogalmak

légszennyezés, környezetszennyezés, tervszerű városépítés, városrehabilitáció, funkcionalista építészet, organikus építészet, tájépítészet

*Témakör:* **Közlekedés, közlekedési rendszerek**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Ok-okozati összefüggések felismerése

- Rendszerszemlélet fejlesztése
- Fenntarthatóság fogalmának mélyítése
- Digitális alkalmazások használatával információk, adatok rendezése, értelmezése
- Közlekedés a településen, a települések között
- Közösségi közlekedés
- A közlekedés infrastruktúrája
- Információk gyűjtése környezetbarát megoldásokra a közlekedésben
- Híd- vagy felüljárómodell építése

Fogalmak

tömegközlekedés, közút, kerékpárút, híd, aluljáró, felüljáró

*Témakör:* **Komplex modellezési feladat**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az eddig tanult ismeretek mélyítése, alkalmazása
- Kreativitás fejlesztése
- „A jövő városa” – komplex modellezési feladat egyéni tervek alapján projektmunkában

Fogalmak

az elvégzett feladatokhoz kapcsolódó technológiák és szerszámok, eszközök megnevezése

## 10.4 8. osztály

Vizsga: Gyakorlati vizsga

### *10.4.1 1.félév*

Téma: Az ember átalakítja környezetét

- Hagyományos és modern irányzatok az építészetben
- Épületek és építmények környezeti kapcsolatai

A víz útja

Korszerű vízellátás, csatornázás

Vízellátó rendszer

A háztartási hulladék korszerű kezelése

Építőanyagok, építményekre ható hatások, a víz körforgása, hasznosítása, közművek feladata és rendszere, csőszerelvények, hulladékok keletkezése, csoportosítása, újrahasznosítási módok

Téma: Energiaellátó rendszerek

- Elsődleges és átalakított energiák
- Villamos energia előállítása és hasznosítása
- A világítás fejlődése
- Környezetbarát energiarendszerek

Villamos energia előállításának módjai, fejlődéstörténet áttekintése, erőműveink jellemzése, lakás elektromos hálózatának modellezése,

Téma: Kommunikációs rendszerek

- Információtechnikai rendszerek környezetünkben, információs hálózatok
- GPS- kommunikáció
- Műszaki kommunikáció
- Szabályozás és vezérlés

Navigációs rendszerek, műszaki ábrázolás,

*10.4.2 2.félév*

Téma: A gépjármű, mint rendszer

- A gépjármű üzeme
- A gépjármű és a környezet
- Korszerű berendezések a gépjárművekben
- Új irányzatok a gépjárműtechnikában

Gépjárművek környezeti hatásai, járműgyártás feladata, balesetmentes közlekedés feltételei.

Téma: Informatikai rendszerek környezetünkben

- Logikai áramköri modellek
- Számítógép a lakásban

Téma: A modern konyha

- Csúcstechnika a konyhában
- Reformkonyha
-

Téma: Élet a településeken

- A környezet hatása egészségünkre
- Termelés és fogyasztás
- A gazdasági élet szereplői
- Karbantartás és balesetmegelőzés
- Útitervek összeállítása
- Közlekedés és környezete

Az egészség megőrzésének feltételei, betegségek elleni védekezési módok. Adatgyűjtés, napi cikkek ismertetése a termeléssel, fogyasztással kapcsolatosan, diagramok. A kerékpár karbantartó szerelése. Tachográf.

Téma: A megjelenés higiéniája

- A ruhaneműk tisztántartása
- Kozmetikumok használata
- Egyéni ruhatervek

Téma: Modern kertészetek

- Hajtatásos termesztés a kiskertben
- Hajtatóberendezések gazdaságos működtetése
- Növények tápoldatos termesztése

Hidrokultúra, modern mezőgazdaság jellemzői

# 11 DIGITÁLIS KULTÚRA

**A digitális kultúra tantágy vizsgájának formája minden évfolyamon: gyakorlati vizsga**

## 11.1 5. évfolyam

*11.1.1 1. félév*

### TÉMAKÖR: Algoritmizálás és blokkprogramozás

### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése
- A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése; algoritmus leírásának módja
- Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása
- Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata
- Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- A programozás építőkockái
- Számok és szöveges adatok
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái
- Animáció, grafika programozása
- A program megtervezése, kódolása
- Tesztelés, elemzés

### Fogalmak

algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás

### TÉMAKÖR: Online kommunikáció

### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Online kommunikációs csatornák önálló használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és -megosztás felhőszolgáltatások használatával

### Fogalmak

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások, adattárolás, megosztás

*11.1.2 2. félév*

### TÉMAKÖR: Robotika

### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Algoritmus készítése lépésekre bontással

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével
- Robotvezérlési alapfogalmak
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással

**Fogalmak**

robot, szenzor, algoritmus, blokkprogramozás, kódolás, vezérlés

**TÉMAKÖR: Szövegszerkesztés**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Szövegszerkesztési alapelvek
- Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
- Adott tanórai, iskolai, hétköznapi problémához dokumentum készítése
- Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés, elválasztás
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

**Fogalmak**

szövegbevitel, megnyitás, mentés, kijelölés, másolás, törlés, áthelyezés, szövegegységek, karakter, karakter formázása, karakter típusa, karakter stílusa, karakter mérete, bekezdés, bekezdés formázása, behúzás, margó, lapméret, helyesírás-ellenőrző, elválasztás, kép beillesztése, képméret változtatása, információforrások etikus felhasználása, idézés szabályai

## 11.2 6. évfolyam

### 11.2.1 *1. félév*

**TÉMAKÖR: Bemutatókészítés**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Szöveget, képet tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Bemutatószerkesztési alapelvek
- A bemutató objektumaira animációk beállítása
- Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása
- Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

**Fogalmak**

prezentáció, animáció, dokumentumformátum, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, információforrások etikus felhasználása

**TÉMAKÖR: Multimédiás elemek készítése**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Feladatleírás, illetve minta alapján rasztergrafikus ábra létrehozása, összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba
- Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése

- Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

**Fogalmak**

rajz, rasztergrafika létrehozása, rasztergrafika szerkesztése, rajzeszközök; kép, hang, video digitális rögzítése; digitalizáló eszköz, képszerkesztési műveletek, transzformációk, színválasztás, retusálás, képméret változtatása

*11.2.2 2. félév*

**TÉMAKÖR: Az információs társadalom, e-Világ**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Információkeresési technikák, stratégiák
- Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák
- Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

**Fogalmak**

e-Világ; e-ügyintézés; virtuális személyiség; információs társadalom; adatbiztonság; adatvédelem; digitális eszközöktől való függőség

**TÉMAKÖR: A digitális eszközök használata**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai
- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése
- Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

**Fogalmak**

adat, információ, hír, digitalizálás, minőség, ergonómia, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, fájl, fájlműveletek, mappa, mappaműveletek, mobileszközök operációs rendszere, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

## 11.3 7. évfolyam

*11.3.1 1. félév*

# TÉMAKÖR: Algoritmizálás és blokkprogramozás

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján
- Példák típusalgoritmus használatára
- A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben
- Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok
- Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása
- A program megtervezése, kódolása
- Animáció, grafika programozása
- Mozgások vezérlése
- Tesztelés, elemzés
- Az objektumorientált gondolkozás megalapozása

**Fogalmak**

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírási mód, szekvencia, elágazás, ciklus, elemi adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, animáció, grafika programozása, objektumorientált gondolkozás, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás

**TÉMAKÖR: Online kommunikáció**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás
- Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében
- Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök
- Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával

**Fogalmak**

online identitás, e-mail, chat, felhőszolgáltatások

*11.3.2 2. félév*

# TÉMAKÖR: Robotika

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Algoritmusok megvalósítása, modellezése egyszerű eszközök segítségével
- Szenzorok funkciói, paraméterei, használata
- Szenzorok, robotok vezérlésének kódolása blokkprogramozással
- Vezérlési feladatok megoldása objektumokkal, eseményvezérelten

**Fogalmak**

robot, szenzor, blokkprogramozás, vezérlési szerkezetek, vezérlés, elágazás, ciklus

**TÉMAKÖR: Szövegszerkesztés**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása
- Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése
- Szövegszerkesztési alapelvek. A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok. Élőfej és élőláb

- Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása
- Mentés különböző formátumokba

**Fogalmak**

szövegszerkesztési alapelvek, tipográfia, dokumentumok szerkezete, objektumok, élőfej, élőláb, táblázat szövegben, táblázat tulajdonságai, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, webes dokumentumkészítés, információforrások etikus felhasználása

## 11.4 8. évfolyam

*11.4.1 1. félév*

# TÉMAKÖR: Multimédiás elemek készítése

### TÉMAKÖR: Bemutatókészítés

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt, videót tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása
- Feladatleírás, illetve minta alapján prezentáció szerkesztése
- Bemutatószerkesztési alapelvek. A mondandóhoz illeszkedő megjelenítés
- Automatikusan és az interaktívan vezérelt lejátszás beállítása a bemutatóban

**Fogalmak**

prezentáció, multimédiás objektum, dokumentumformátumok, csoportmunka eszközei, lényegkiemelés, dokumentum belső szerkezete, információforrások etikus felhasználása

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Kép, hang és video digitális rögzítése (képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés) és javítása
- Multimédia alapelemek: fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása előadásokhoz és bemutatókhoz
- Raszter- és vektorgrafikai ábra összehasonlítása, szerkesztése és illesztése különböző típusú dokumentumokba

**Fogalmak**

képek szkennelése, digitális fotózás, videofelvétel-készítés, fotó, hang, video készítése, szerkesztése, felhasználása, rasztergrafika, vektorgrafika, görbék, csomópontok, csomópontműveletek

*11.4.2 2. félév*

### TÉMAKÖR: Táblázatkezelés

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei
- Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása
- Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben
- Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek
- Feladatok a cellahivatkozások használatára. Relatív és abszolút cellahivatkozás. Saját képletek szerkesztése. Függvények használata, paraméterezés
- Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

- Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

**Fogalmak**

táblázatkezelési alapfogalmak, cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adatok táblázatos formába rendezése, adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás, relatív és abszolút cellahivatkozás, saját képletek szerkesztése, függvények használata, paraméterezés, adatok csoportosítása, diagram létrehozása, diagram szerkesztése, diagramtípusok

**TÉMAKÖR: Az információs társadalom, e-Világ**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Információkeresési technikák, stratégiák, többszempontú keresés
- A digitális eszközök egészségre és személyiségre gyakorolt hatásai
- Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai

**Fogalmak**

e-Világ, e-kereskedelem, e-bank, e-állampolgárság, virtuális személyiség, információs társadalom, adatvédelem, internetes bűnözés, digitális eszközöktől való függőség

***TÉMAKÖR:* A digitális eszközök használata**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata
- Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek
- Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
- Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete. Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

adat, információ, hír, digitalizálás, digitalizálás minősége, kódolás, kódolási problémák, ergonómia, be- és kikapcsolás folyamata, be- és kiviteli periféria, háttértár, kommunikációs eszközök, működési elv, működési paraméterek, hálózatok felhasználási területei, mobileszközök operációs rendszere, operációs rendszerek eszközkezelése, operációs rendszer segédprogramjai, állományok és könyvtárak tömörítése, helyi hálózat, jogosultságok, etikus információkezelés

# 12 TESTNEVELÉS

## 12.1 5.OSZTÁLY

### *12.1.1 1. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 1 légzőgyakorlatot<br>- Mutasson be 1x8 ütemű gyakorlatot, amelyben támaszhelyzet is van |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Futóiskola feladatok: magastérd, sarokemelés, indiánszökdelés 20 m-es távon előre<br>– Felugrás 5x zsámolyra páros lábbal<br>– Állórajtból indulás 30 m-es távon<br>– 1 kg-os tömöttlabda dobása fej fölül két kézzel<br>– Távolugrás lépő technikával elugró gerendáról 4 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra szemből nekifutással 5 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 5 percen keresztül<br>– 1 atlétikai versenyszabály ismertetése (pl. belépés a távolugrásnál, térdelőrajt vezényszavai, stb) |
| Torna jellegű feladatmegoldások | _<br>*(a torna tananyag hangsúlyozottan a 2. félévben szerepel a tanmenetben)* |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Védekező alapmozgás bemutatása a 6-os vonal mentén<br>- Labdavezetés jobb, majd bal kézzel egyenes vonalban<br>- Egykezes átadások állásból<br>- 1 kézilabda szabály ismertetése (pl. 6-os vonal, bedobás, stb)<br>**Labdarúgás:**<br>- Labdavezetés belsővel és külsővel váltott lábbal egyenes vonalban<br>- Kapura rúgás állított labdával belső csűddel<br>- 1 labdarúgó versenyszabály ismertetése |
| Testnevelési és népi játékok | - Egy fogójáték szabályának ismertetése<br>- Fogójátékban való taktikus mozgás |

| | |
|---|---|
| Önvédelmi és küzdősportok | **Birkózás:**<br>- Csuklófogás<br>- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |

*12.1.2 2. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 1 relaxációs gyakorlatot<br>- Mutasson be 1 hátizom fejlesztő gyakorlatot<br>- Mutasson be 1 hasizom fejlesztő gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Futóiskola feladatok: magastérd, sarokemelés, indiánszökdelés 30 m-es távon előre, hátra<br>– Fel-le ugrással haladás 5 zsámoly között páros lábú szökdeléssel<br>– Rajtgyakorlatok: ülésből, hasonfekvésből 30 m-es távon<br>– 1 kg-os tömöttlabda dobása guggolásból beugrással<br>–<br>– Távolugrás lépő technikával elugró gerendáról 6 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra oldalról nekifutással 5 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 6 percen keresztül<br>– 1 atlétikai versenyszabály ismertetése (pl. belépés a távolugrásnál, térdelőrajt vezényszavai, stb) |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -Gurulóátfordulás guggolásból guggolásba<br>- Zsugorfejállás kísérletek |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Egykezes labdavezetés váltott kézzel egyenes vonalban<br>- Kapura lövés labdavezetésből<br>- Büntető dobás<br>- 2 kézilabda versenyszabály ismertetése<br>**Labdarúgás:**<br>- Labdapasszolások szemben belsővel, külsővel<br>- Kapus tevékenység különböző irányból érkező labdával kézzel, lábbal<br>- Kapura lövés labdavezetésből |
| Testnevelési és népi játékok | - Egy váltóverseny szabályainak ismertetése |

| | |
|---|---|
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Hídban forgási kísérletek<br><br>- Alkarfogás |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | Amennyiben adottak a felétételek:<br><br>- Merülési kisérletek fogódzkodással<br><br>- 1 úszásnem bemutatása víz alatt |

## 12.2 6. OSZTÁLY

*12.2.1 1. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 3x4 ütemből álló gimnasztikai gyakorlatsort<br>- Mutasson be egy hátizom nyújtó gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Repülő futás 40 m hosszan<br>– 5-5x felugrás zsámolyra 1 lábon<br>– Térdelőrajt 20–30 m kifutással időre,<br>– 2 kg-os tömöttlabda dobása fej fölül két kézzel<br>–<br>– Távolugrás lépő technikával, emelt elugró helyről és elugró gerendáról 8 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra szemből nekifutással 7 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 8 percen keresztül<br>– 1 atlétikai versenyszabály ismertetése (pl.dobóvonal, kiugrás rajtnál, stb) |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -<br>*(a torna tananyag hangsúlyozottan a 2. félévben szerepel a tanmenetben)* |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Egykezes átadások előre, hátra mozgással<br>- 1 kezes labdavezetés szlalomban<br>- labdavezetésből kapura lövés lövőcsellel<br>- kapus védések különböző magasságban érkező labdákra kézzel, lábbal<br>**Labdarúgás:**<br>- Labdavezetés váltott lábbal szlalomban<br>- Kapura lövés szalalom labdavezetésből<br>- Labda átvételek ívelt átadásból<br>- kapus kirúgás állított labdából |
| Testnevelési és népi játékok | - Aktív résztvétel egy logikai váltóversenyben (amőba) |
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Könyögfogás<br>- Grundbírkózás párban |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | - Soroljon fel 3 úszásnemet |

*12.2.2 2. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - 4X8 ütemű egyénileg összeállított gimnasztikai gyakorlat bemutatása zenére<br>- Mutasson be 1 combfeszítő és 1 combhajlító nyújtó gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Fokózó futás 40 m hosszan<br>– 5 zsámoly átugrása páros lábon<br>– Térdelőrajttal sprintfutás 60 m-en időre<br>– 2 kg-os tömöttlabda dobása háttal felállva fej fölül két kézzel<br>–<br>– Távolugrás lépő technikával, emelt elugró helyről és elugró gerendáról 10 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra oldalról nekifutással 5 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 10 percen keresztül<br>– 1 atlétikai versenyszabály ismertetése (pl.dobóvonal, kiugrás rajtnál, kísérletszám stb) |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -Guruló átfordulás hátra guggolásból guggolásba<br><br>-Fellendülési kísérlet kézállásba segítséggel<br><br>- 3 elemből álló talajgyakorlat végrehajtása a torna követelményeinek megfelelő tartással (mérlegállás, gurulóátfordulások, fellendülés kézállásba, spárga, híd, stb…)<br><br>- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br><br>- Egykezes labdavezetés váltott kézzel, indulócsellel<br><br>-Kapura lövés 3 lépésből<br><br>- egykezes átadások oldal irányba<br><br>- 4 kézilabda szabály ismertetése (pl. büntető, 3 lépés szabály, kétszerindulás, szabaddobás stb)<br><br>**Labdarúgás:**<br><br>- Kapus kirúgás pattintott labdából<br><br>- 1-1 elleni támadójáték<br><br>- 1-1 elleni védőjáték<br><br>- Célba rúgás labdavezetésből |
| Testnevelési és népi játékok | Aktív, taktikus résztvétel egy váltóversenyben (dobókockás) |

| | |
|---|---|
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Hídból kifordulás fejtámaszba<br><br>- Tenyérbe fogás |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | Amennyiben adottak a felétételek:<br><br>- Merülő játékok megkeresése nyitott szemmel<br><br>- 1 úszásnem bemutatása víz alatt |

## 12.3 7. osztály

### *12.3.1 1. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 3 gimnasztikai gyakorlatot a felsőtest bemelegítésére<br>- Mutasson be 3 gimnasztikai gyakorlatot az alsótest bemelegítésére<br>- Mutasson be 1 légző, vagy relaxációs gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Futóiskola feladatok: taposó futás, ollózó futás, saroklendítés, térdemelés, keresztező futás 20 m-es távon előre<br>– Indiánszökdelés hosszan<br>– 3 kg-os tömöttlabda dobása fej fölül két kézzel<br>– Távolugrás lépő technikával elugró gerendáról 8 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra szemből nekifutással 5 lépésből, átlépő technikával.<br>– Kislabdadobás célba helyből falhoz<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 8 percen keresztül<br>– 1 olimpiai bajnok megnevezése atlétika sportágban |
| Torna jellegű feladatmegoldások | _<br><br>*(a torna tananyag hangsúlyozottan a 2. félévben szerepel a tanmenetben)* |

| | |
|---|---|
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Labdavezetés indulócsellel<br>- Egykezes átadások párokban, előre, hátra mozgással<br>- Felugrásos lövés 3 lépéssel<br>**Labdarúgás:**<br>- Labadpasszolások belsővel, külsővel<br>- Labdaátvételek lapos passzokból<br>- Kapus kirúgás pattintott labdából |
| Testnevelési és népi játékok | - Egy célbadobós játék szabályának ismertetése<br>- Fogójátékban való taktikus mozgás |
| Önvédelmi és küzdősportok | **Birkózás:**<br>- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | - Soroljon fel 3 higiéniai szabályt, amit az uszodában kell betartani! |

*12.3.2 2. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 2 hátizom fejlesztő gyakorlatot<br>- Mutasson be 2hasizom fejlesztő gyakorlatot<br>- Mutasson be 1 hátizom nyújtó gyakorlatot<br>- Mutasson be 1 hasizom nyújtó gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Futóiskola feladatok: magastérd, sarokemelés, indiánszökdelés 30 m-es távon előre, hátra<br>– Hármasugrás<br>– 3 kg-os tömöttlabda lökése guggolásból beugrással<br>– Kislabdadobás 3-as keresztlépéssel távolságra<br>– Távolugrás lépő technikával elugró gerendáról 10 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra oldalról nekifutással 5 lépésből, átlépő technikával. |

| | |
|---|---|
| | – Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 9 percen keresztül<br>– 1 magyar világbajnok megnevezése atlétika sportágban |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -Gurulóátfordulás guggolásból guggolásba<br><br>- Zsugorfejállás kísérletek |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Labdavezetés szlalomban váltott kézzel, indulócsellel<br><br>- Labdaátadások letámadásban<br><br>- Beugrásos kapura lövés<br><br>- Kapus kidobás távolságra<br><br>**Labdarúgás:**<br><br>- Labdaátvétel oldalt jövő labdával<br><br>- Labdavezetés szlalomban<br><br>- Pontrúgás kapura |
| Testnevelési és népi játékok | - Egy váltóverseny szabályainak ismertetése |
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Hídban forgási kísérletek |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | - Soroljon fel 3 balesetvédelmi szabályt, amit az uszodában kell betartani!<br><br>Amennyiben adottak a felétételek:<br><br>- 1 úszásnem bemutatása víz alatt |

## 12.4 8. OSZTÁLY

*12.4.1 1. FÉLÉV*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - Mutasson be 3x8 ütemből álló gimnasztikai gyakorlatsort |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Repülő futás 60 m hosszan<br>– 3 kg-os súlygolyó lökése szemből felállással<br>– Kislabda dobás lendületszerzéssel, keresztlépéssel<br>– Távolugrás lépő technikával, emelt elugró helyről és elugró gerendáról 12 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra szemből nekifutással 9 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 11 percen keresztül<br>– A férfi tízpróba versenyszámainak felsorolása |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -<br>*(a torna tananyag hangsúlyozottan a 2. félévben szerepel a tanmenetben)* |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Távolba dobás<br>- Kapura lövés szlalom labdavezetésből<br>- Kapus védőtevékenysége különböző magasságú labdákkal kézzel és lábbal<br>- 3 versenyszabály ismertetése<br>**Labdarúgás:**<br>- Labdaátvétel ívelt labdából<br>- 1-1 elleni támadójáték<br>- 2 játékszabály ismertetése |
| Testnevelési és népi játékok | - Aktív résztvétel egy logikai váltóversenyben (amőba) |
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Hanyatt fekvésből felhidalás kéz segítségével, majd anélkül<br>- Grundbírkózás párban |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás) |
| Úszás | - Mutasson be 3 úszás előtti bemelegítő gimnasztikai gyakorlatot! |

*12.4.2 2. félév*

| **Témakör neve** | |
|---|---|
| Gimnasztika és rendgyakorlatok – prevenció, relaxáció | - 4X8 ütemű egyénileg összeállított gimnasztikai gyakorlat bemutatása zenére<br>- Mutasson be 1 kar nyújtó gyakorlatot |
| Atlétikai jellegű feladatmegoldások | – Fokózó futás 60 m hosszan<br>– 3 kg-os súlygolyó lökése oldalt felállásból<br>– Kislabdadobás lendületszerzéssel, 5-ös keresztlépéssel<br>– Távolugrás lépő technikával, emelt elugró helyről és elugró gerendáról 10-14 lépés nekifutásból<br>– Felugrások egy lábról gumiszalagra oldalról nekifutással 7-9 lépésből, átlépő technikával.<br>– Folyamatos futás egyenletes ritmusban és tempóváltással 12 percen keresztül<br>– A súlylökés balesetvédelmi szabályainak felsorolása. |
| Torna jellegű feladatmegoldások | -Guruló átfordulás hátra guggolásból guggolásba<br>-Fellendülési kísérlet kézállásba segítséggel<br>- 3 elemből álló talajgyakorlat végrehajtása a torna követelményeinek megfelelő tartással (mérlegállás, gurulóátfordulások, fellendülés kézállásba, spárga, híd, stb…)<br>- Hosszába állított ugrószekrényen felguggolás után gurulóátfordulás előre |
| Sportjátékok | **Kézilabda:**<br>- Átadások 3-as 8-as mozgással<br>- Kapura lövés szlalom labdavezetésből<br>- Hosszúindítás<br>- Büntetődobás bedőléssel<br>- Területvédekezés (6-0, 5-1) alkalmazása játékban<br>- A kapus alaptechnikák alkalmazása játékhelyzetekben<br>**Labdarúgás:**<br>- Ívelt labdák átvétele mellel, combbal<br>-Dekázási kísérletek<br>- Büntető rúgás<br>- 1-1 elleni védőjáték |

| | |
|---|---|
| Testnevelési és népi játékok | Aktív, taktikus résztvétel egy váltóversenyben (dobókockás) |
| Önvédelmi és küzdősportok | **Bírkózás:**<br>- Hídból kifordulás fejtámaszba<br>- Társ áttolása, áthúzása vonalon |
| Alternatív környezetben űzhető mozgásformák | - Egy választott alternatív, szabadtérben játszható mozgásforma lapmozgásának bemutatása (tollaslabda, frizbi, tájékozódás térképpel, asztalitenisz, kerékpározás)<br>- szabadtéri kondigépek tudatos használata |
| Úszás | - Nevezzen meg 2 magyar olimpiai bajnokot az úszás sportágban!<br>Amennyiben adottak a felétételek:<br>- 1 úszásnem bemutatása 25m-es távolságon |

# 13 VIZUÁLIS KULTÚRA

## 13.1 5. évfolyam

### *13.1.1 1. félév*

- Művészettörténeti korszakok: az őskori és az ókori egyiptomi művészet.
- Kép és szöveg kapcsolata: pl. meseillusztráció, képregény

Követelmény az egyszerű kompozíciós alapelvek megfelelő használata a képalkotásban.

- Környezetvédelem: állatmentés

Az adott tartalmi keretek figyelembevételével karaktereket, tereket, helyzeteket, történeteket részletesen elképzel, fogalmi és vizuális eszközökkel bemutat és megjelenít.

### *13.1.2 2. félév*

- Művészettörténeti korszakok: ókori görög és római művészet
- Forgásformák átírása a valóságtól a meséig (pl. gombaváros)

Az alkotómunka során felhasználja a már látott, vagy bemutatott képi inspirációkat, szöveges vagy egyszerű képi inspiráció alapján elképzeli és megjeleníti a látványt.

- Forgástestek: térplasztika készítése papírból (pl. egymáshoz kapcsolódó hengerek)

Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű térbeli változások megjelenítése.

Nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

## 13.2 6. évfolyam

### *13.2.1 1. félév*

- Művészettörténeti korszakok: a román, és a gótikus stílus (építészet)
- Kép és szöveg kapcsolata: mondák (pl.: képregény tervezése, iniciálé tervezése)

A kép és a szöveg együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása az alkotó tevékenység során.

### *13.2.2 2. félév*

- Művészettörténeti korszakok: reneszánsz (építészet, szobrászat, festészet)
- Jelértelmezés, jelalkotás: címer tervezése

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység

során, adott célok kifejezése érdekében.

- Környezetvédelem: a Föld napja

Nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

## 13.3 7. évfolyam

### *13.3.1 1.félév*

- Művészettörténeti korszakok: Barokk, Rokokó
- Érzelmek és hangulatok kifejezése: portré, karikatúra

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés

eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében

- Síkból térbe: axonometria, vetületi ábrázolás, perspektíva

A tér, a térbeliség (pl.kórházi folyosó, vágyott szoba, metróállomás) ábrázolása az

egyiránypontos perspektíva szabályaival. Az elkészült alkotások, rajzok kiegészítése (pl. személyes szöveggel, saját fotóval, képrészlettel, műalkotások szereplőivel).

- Környezetvédelem: A víz világnapja

Nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva

megoldást talál.

### *13.3.2 2. félév*

- Művészettörténeti korszakok: klasszicizmus
- Játék a vonalakkal: minta tervezése

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.

- Hagyomány, design, divat: stílusok és emberek

Különböző művészettörténeti korokban, stílusokban készült alkotásokat, összehasonlít,

megkülönböztet és összekapcsol más jelenségekkel, fogalmakkal, alkotásokkal, melyek segítségével alkotó tevékenysége során újra fogalmazza a látványt.

## 13.4 8. évfolyam

### *13.4.1 1. félév*

- Művészettörténeti korszakok: a 20. század művészete

- Vizuális kommunikáció: a plakát

Tudjon az adott témával, feladattal kapcsolatos vizuális információkat és képi inspirációkat keresni többféle forrásból.

A vizuális megjelenítés során használja a kiemelés, figyelemirányítás, egyensúlyteremtés vizuális eszközeit.

- Kép és szöveg üzenete

A valóság vagy a vizuális alkotások, illetve azok elemei által felidézett asszociatív módon generált

képeket, történeteket szövegesen megfogalmaz, vizuálisan megjelenít, egyénileg és csoportmunkában is;

*13.4.2 2. félév*

- Tárgy és környezetkultúra: tárgytervezés, embléma, arculat tervezés

Az adott téma vizuális feldolgozása érdekében problémákat vet fel, megoldási lehetőségeket talál, a probléma megoldása érdekében kísérletezik.

Nem konvencionális feladatok kapcsán egyéni elképzeléseit, ötleteit rugalmasan alkalmazva megoldást talál.

- Média és mozgóképkultúra: rövid mozgókép készítése adott témában.

Látványok, képek, médiaszövegek, történetek, szituációk feldolgozása kapcsán, személyes

módon kifejezi, megjeleníti felszínre kerülő érzéseit, gondolatait, asszociációit.

- Környezetvédelem: újrahasznosítás (pl. reklám tervezés)

# 14 ANGOL

## 14.1 5. évfolyam

### *14.1.1 1. félév*

5. évfolyam angol nyelv: írásbeli félévi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Névelők - *a beautiful day, an amazing student* Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is a good play I am interested in! There are great theatheres here!*
Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*
Kérdőszavak- *Can you… Do you…?*
's birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate's coat* Present Simple jelen idő-*Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!* Melléknév fokozás- *It is good and it is getting better!*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you want? How much time will this take?* A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 1-2 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal**.**

Országok, nemzetiségek
Iskolai tantárgyak, iskolaszerek
Sportok, egyszerűbb szabályok ismerete
A hét napjai, délutáni programok
Testrészek ismerete
Családtagok leírása
Megjelenés, belső tulajdonságok
Képleírás
Sorszámnevek használata
Állatok testrészei, élőhelyük
Háziállatok összehasonlítása
Érzések, érzelmek kifejezése

Évszakok, hónapok
Időjárás
Ruházat, öltözködés

*14.1.2 2. félév*

5. évfolyam angol nyelv: írásbeli év végi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**
Névelők - *a beautiful day, an amazing student* Személyes
névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt, a lump of sugar...*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is a good play I am interested in! There are great theatheres here!*
Helyhatározók - *behind the scenes, next to Kate, above the attic* Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*
Kérdőszavak- *Can you… Do you…?*
's birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate's coat* Present
Simple jelen idő-*Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!* Melléknév
fokozás- *It is good and it is getting better!*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you want? How much time will this take?* A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 1-2 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal.

Országok, nemzetiségek
Iskolai tantárgyak, iskolaszerek
A hét napjai Testrészek
Családtagok
Megjelenés, belső tulajdonságok
Szobák, a ház részei
Bútorok, háztartási eszközök
Képleírás
A környék, ahol élek
Sorszámnevek
Napirend

Állatok testrészei, élőhelyük
Háziállatok összehasonlítása
Érzések kifejezése
Évszakok, hónapok
Időjárás
Ruházat, öltözködés
Foglalkozások
Boltok, vásárlás
Útbaigazítás
Tervek, szándékok a jövőre

Angol nyelv - emelt óraszám

## 14.2 6. évfolyam

### *14.2.1 1. félév*

angol nyelv: írásbeli

félévi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Névelők - *a beautiful day, an amazing student* Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt, a lump of sugar...*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is a good play I am interested in! There are great theatheres here!*
Helyhatározók - *behind the scenes, next to Kate, above the attic* Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*
Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
's birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate's coat* Present Simple jelen idő- *Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!* Past simple igeidő -*I couldn't believe my own eyes!*
Időhatározók -*since, for, before, after, until…*
Melléknév fokozás- *It is good and it is getting better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you want? How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*

Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn't do it.*
Have to/don't have to- *You have to drink some water and don't have to paint like Picasso.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 2-3 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal

Saját család bemutatása
Napirend
Emberek külső és belső tulajdonságainak leírása
Híres ember bemutatása, napirendje
Állatok bemutatása, külső tulajdonságainak leírása
Különleges állatok bemutatása
Egy vadon élő állat bemutatása
Állatorvos felkeresése
Időjárásról, a különböző évszakokban végezhető cselekvésről beszélgetés Javaslattétel, arra válasz
Hónapok, évszakok, időjárással, ruházkodással kapcsolatos kifejezések
Híres ember élete
Legendák, mítoszok
Múltbeli események leírása

*14.2.2 2. félév*

írásbeli

év végi elvárások

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Névelők - *a beautiful day, an amazing student* Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt, a lump of sugar...*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is a good play I am interested in! There are great theatheres here!*
Helyhatározók - *behind the scenes, next in line, above and beyond* Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*

Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
’s birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate’s coat* Present Simple jelen idő-
*Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I’m walking on sunshine!*
Past simple igeidő -*I couldn’t believe my own eyes!*
Used to - *I used to think maybe you loved me baby now I’m sure!*
Past Continuous igeidő - *I was walking on the street when I…*
Időhatározók -*since, for, before, after, until…*
Melléknév fokozás- *It is good and it is getting better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you need now? How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*
Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn’t do it.*
Must/mustn’t- *You must try to succeed and mustn't give up.*
Have to/don’t have to- *You have to drink some water and don’t have to paint like Picasso.*
Should/shouldn’t- *Should I stay or should I go home ?*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 2-3 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal.

Saját család bemutatása
Napirend
Emberek külső és belső tulajdonságainak leírása Híres ember bemutatása, napirendje
Állatok bemutatása, külső tulajdonságainak leírása
Különleges állatok bemutatása
Egy vadon élő állat bemutatása
Időjárásról, a különböző évszakokban végezhető cselekvésről beszélgetés Javaslattétel, arra válasz
Hónapok, évszakok, időjárással, ruházkodással kapcsolatos kifejezések
Időjárás-előrejelzés, egy ország időjárási jellemzői
Hazánk időjárása
Híres ember élete
Legendák, mítoszok
Múltbeli események leírása
Házimunkák, tinédzserek élete

Angol nyelv - emelt óraszám

## 14.3 7. évfolyam

angol nyelv: írásbeli

*14.3.1 1. félév*

félévi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Névelők - *a beautiful day, an impressive trick* Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt, a lump of sugar...*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is something to it! I am interested! There are great theatheres here!*
Helyhatározók - *behind the scenes, next in line, above and beyond* Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*
Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
's birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate's coat* Present Simple jelen idő- *Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!*
Present Continuous igeidő (jövő idő) - *I'm visiting grammy this weekend!*
Past simple igeidő -*I couldn't believe my own eyes!*
Used to - *I used to think maybe you loved me baby now I'm sure!*
Past Continuous igeidő - *I was walking on the street when I…*
Időhatározók -*since, for, before, after, until…*
Will/won't jövő idő-*Will you pass your test with flying colors?* Melléknév fokozás- *It is good and it is getting better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc*
Present Perfect igeidő- *I had explained all of these to you. Have you paid any attention ?*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you need now? How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*
Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn't do it.*
Must/mustn't- *You must try to succeed and mustn't give up.*
Have to/don't have to- *You have to drink some water and don't have to paint like Picasso.*
Should/shouldn't- *Should I stay or should I go home ?*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 3-5 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal

Ünnepek, jeles napok
Különböző országok étkezési szokásai
Ételek, italok
Éttermi rendelés
Segítség felajánlása; információ kérése
Boltok, üzletek; ott vásárolható termékek; vásárlás
Filmfajták
Szórakozóhelyek
Híres helyek Londonban; közlekedési szabályok
Iskolai szabályok
Nyári tervek
Óvintézkedések nyaralás alatt
Hétvégi tervek
Útbaigazítás kérése és adása
Külső és belső tulajdonságok leírása kedvenc film/rajzfilm szereplőkről
Napirendről, házimunka
Tinédzserek élete Nagy-Britanniában
Találkozó megbeszélése
Ünnepek, fesztiválok, hagyományok
Meghívás és meghívás elfogadása
Étellel kapcsolatos ünnepek az Egyesült Államokban
Festmények leírása
Képregényhősök, szuperhősök élete
Filmhősök bemutatása; film elmesélése
Múltbeli esemény elmesélése
Álom elmondása
Mítoszok, babonák, titokzatos események

Angol nyelv - emelt óraszám

*14.3.2 2. félév*

írásbeli

év végi elvárások

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Névelők - *a beautiful day, an impressive trick* Személyes
névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Létige használata- *be / was / were / been*
Have got/has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Többesszám használata- *bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*

Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt, a lump of sugar...*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
There is/There are - *There is something to it! I am interested! There are great theatheres here!*
Helyhatározók - *behind the scenes, next in line, above and beyond* Birtokos névmások használata- *mine, yours, his, hers etc.*
Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
's birtokos eset- *Whose is this coat? It is Kate's coat* Present Simple jelen idő- *Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók- *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!*
Present Continuous igeidő (jövő idő) - *I'm visiting grammy this weekend!*
Past simple igeidő -*I couldn't believe my own eyes!*
Used to - *I used to think maybe you loved me baby now I'm sure!*
Past Continuous igeidő - *I was walking on the street when I…*
Időhatározók -*since, for, before, after, until…*
Will/won't jövő idő-*Will you pass your test with flying colors?* Melléknév fokozás- *It is good and it is getting better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc*
Present Perfect igeidő- *I had explained all of these to you. Have you paid any attention ?*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…* How much/how many- *How many apples do you need now? How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*
Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn't do it.*
Must/mustn't- *You must try to succeed and mustn't give up.*
Have to/don't have to- *You have to drink some water and don't have to paint like Picasso.*
Should/shouldn't- *Should I stay or should I go home ?*
Going to-will összehasonlítása- *I will go to university but before that I'm going to have a gap year.*
Feltételeles mód- conditionals type1- *If it rains, the street will get wet, you can count on that.*
Past Simple Passive- *My was called in so she had to go to work.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 2-5 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal gazdag szókincset és kifejezéseket, idiómákat használva, átvitt jelentés használatával, szólás-mondásokkal gazdagítva.

Ünnepek, jeles napok
Különböző országok étkezési szokásai
Ételek, italok
Éttermi rendelés
Konyhai biztonsági szabályok
Segítség felajánlása; információ kérése

Boltok, üzletek; ott vásárolható termékek; vásárlás
Filmfajták, szórakozóhelyek
Híres helyek Londonban; közlekedési szabályok
Iskolai szabályok
Közlekedési jelek
Nyári tervek
Óvintézkedések nyaralás alatt
Hétvégi tervek
Útbaigazítás kérése és adása
Külső és belső tulajdonságok leírása kedvenc film/rajzfilm szereplőkről
Napirendről, házimunka
Tinédzserek élete Nagy-Britanniában
Találkozó megbeszélése
Ünnepek, fesztiválok, hagyományok
Meghívás és meghívás elfogadása
Étellel kapcsolatos ünnepek az Egyesült Államokban Festmények leírása
Képregényhősök, szuperhősök élete
Filmhősök bemutatása; film elmesélése
Múltbeli esemény elmesélése
Álom elmondása
Mítoszok, babonák, titokzatos események

## 14.4 8. évfolyam

### *14.4.1 1. félév*

angol nyelv: írásbeli követelmények

Félévi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

There is/There are- *e.g. there is always a silver lining and there are always consequences*
Helyhatározók- *behind the scenes, next in line, above and beyond*
Birtokos névmások - *mine, yours, his, hers etc.*
Have got/ has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
's birtokos eset - *Whose is this coat? It is Kate's coat.*
Present Simple igeidő használata - *Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók - *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!* Past simple igeidő- *I couldn't believe my own eyes!*

Used to- *I used to think maybe you loved me baby now I'm sure!*
Past Continuous igeidő - *I was walking on the street when I…*
Időhatározók- *since, for, before, after, until…*
Will/won't jövő idő- *Will you pass your test with flying colors?*
Conditionals 0; 1; 2; (Feltételes mód) -*If it rains, the street gets wet, that's a fact.*
*If it rains, the street will get wet, you can count on that.*
*If it rained the street would get wet and no one likes that.* Melléknév fokozás- *It is good and it gets better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc* Present Perfect igeidő- *I had explained all of these to you. Have you paid any attention ?*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…* How much/how many- *How many more of these shall I go through? How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*
Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn't do it.*
Must/mustn't- *You must try to succeed and mustn't give up.*
Have to/don't have to- *You have to drink some water and don't have to paint like Picasso.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 3 -5 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal gazdag szókincset és kifejezéseket, idiómákat használva, átvitt jelentés használatával, szólás-mondásokkal gazdagítva.

Veszélyeztetett állatok bemutatása, külső tulajdonságaik leírása
Nyaralás, aktív és passzív nyaralás, híres látnivalók, épületek
Közlekedési eszközök előnyei, hátrányai , fenntartható közlekedés példákkal
Földrajzi helyek leírása, képződmények definiálása- tó, folyó, sziget
Híres sportolók bemutatása
Sportok, iskolai sportok, sporteszközök, iskolai sportok Nagy-Britanniában
Betegségek, sérülések, saját történet elmesélése
Egészséges étkezés összehasonlítása az tradicionális angliai étkezéssel
Ruházati termékek, ruhadarabok és kiegészítők bemutatása
Divatbemutató; rendhagyó divatbemutató- újrahasznosított anyagokból készült ruhadarabok
Ruhacsere -párbeszéd egy üzletben, saját ruházat és kiegészítők leírása
Számítógép, mobiltelefon, videojátékok előnyei, hátrányai; tanácsok
Elektronikai áru vásárlása, az e-hulladék kezelésével kapcsolatos kérdések
Egy magyar TV-sorozat és egy brit TV-sorozat és a főhősök bemutatása, történet elmesélése
Hangszerek, zenei műfajok bemutatása példákkal

Filmkritika- filmelemzés

Kedvenc együttesének bemutatása részletesen

Tervek, programok elmondása; közös program megbeszélése párbeszéddel

*14.4.2 2. félév*

**írásbeli követelmények**

8. év végi követelmények

**Használandó nyelvi szerkezetek:**

Létige használata- *be/ was / were / been*
Többesszám használata-*bike- bikes, leaf- leaves, goose-geese, mouse-mice etc.*
There is/There are- *e.g. there is always a silver lining and there are always consequences*
Helyhatározók- *behind the scenes, next in line, above and beyond*
Birtokos névmások - *mine, yours, his, hers etc.*
Have got/ has got - *I have got a great teacher, she has got a great sense of humor.*
Kérdőszavak- *Can you use May I , Could you, Would you ? Do you… Did you?*
Személyes névmások- *I, you, he, she, it, we etc.*
Névmások tárgyesetben- *me, you, him, her, us etc.*
Ez/az/ezek/azok - *This is the shop for you and you can choose from these and those shelves.*
's birtokos eset - *Whose is this coat? It is Kate's coat.*
Present Simple igeidő használata - *Wake me up before you go!*
A gyakoriságot kifejező határozószók - *I often use usually or maybe but I never say hardly ever.*
Present Continuous igeidő (jelen idő) - *I'm walking on sunshine!*
Present Continuous igeidő (jövő idő) - *I'm visiting grammy this weekend!*
Past simple igeidő- *I couldn't believe my own eyes!*
Used to- *I used to think maybe you loved me baby now I'm sure!*
Past Continuous igeidő - *I was walking on the street when I…*
Időhatározók- *since, for, before, after, until…*
Will/won't jövő idő- *Will you pass your test with flying colors?*
Conditionals 0; 1; 2; (Feltételes mód) -*If it rains, the street gets wet, that's a fact.*
*If it rains, the street will get wet, you can count on that.*
*If it rained the street would get wet and no one likes that.*
Question tag (Ugye kérdés) - *You can follow all this, can't you?* Melléknév
fokozás- *It is good and it gets better!*
Összehasonlító mondatok (as…as; too…; …enough; much more…)- *I am as tall as my mom…etc* Present Perfect igeidő- *I had explained all of these to you. Have you paid any attention ?*
Megszámlálható-megszámlálhatatlan főnevek -*two eggs and a pinch of salt and a lump of sugar etc.*
Some/any/ a lot of- *Some people have all the answers, some have a lot and some don't have any…*
How much/how many- *How many apples do you need now?How much time will this take?*
A few/little- *A few people, a little kindness and a smile and we are good to go.*
Can/could- *Can you feed my cat? My brother couldn't do it.*
Must/mustn't- *You must try to succeed and mustn't give up.*
Have to/don't have to- *You have to drink some water and don't have to paint like Picasso.*

Should/shouldn’t- *Should I stay or should I go home ?*
Szenvedő szerkezet- *This text was written by a teacher.*
Going to-will összehasonlítása. *I will go to university but before that I’m going to have a gap year.*

Szóbeli témakörök

Önálló témakifejtési képesség: 3 -5 percig kell tudni beszélni az alábbi témákról vagy önállóan vagy hívókép segítségével vagy segítő kérdésekre adott válaszokkal gazdag szókincset és kifejezéseket, idiómákat használva, átvitt jelentés használatával, szólás-mondásokkal gazdagítva.

Veszélyeztetett állatok bemutatása, külső tulajdonságaik leírása

Környezetvédelmi problémák, teendők, újrahasznosítási megoldások, javaslattétel

A globális felmelegedés hatásai, jóslás a jövőről; élet a jövőben, alternatívák

Nyaralás, aktív és passzív nyaralás, híres látnivalók, épületek

Közlekedési eszközök előnyei, hátrányai , fenntartható közlekedés példákkal

Földrajzi helyek leírása, képződmények definiálása- tó, folyó, sziget Híres sportolók bemutatása

Sportok, iskolai sportok, sporteszközök, iskolai sportok Nagy-Britanniában

Betegségek, sérülések, saját történet elmesélése

Egészséges étkezés összehasonlítása az tradicionális angliai étkezéssel

Ruházati termékek, ruhadarabok és kiegészítők bemutatása

Divatbemutató; rendhagyó divatbemutató- újrahasznosított anyagokból készült ruhadarabok

Ruhacsere -párbeszéd egy üzletben, saját ruházat és kiegészítők leírása

Helyi piac bemutatása, londoni piacokkal való összehasonlítása

Az alkohol és a dohányzás emberi szervezetre gyakorolt káros hatásai

Számítógép, mobiltelefon, videojátékok előnyei, hátrányai; tanácsok

Elektronikai áru vásárlása, az e-hulladék kezelésével kapcsolatos kérdések

Egy magyar TV-sorozat és egy brit TV-sorozat és a főhősök bemutatása, történet elmesélése

Hangszerek, zenei műfajok bemutatása példákkal

Filmkritika- filmelemzés

Kedvenc együttesének bemutatása részletesen

Tervek, programok elmondása; közös program megbeszélése párbeszéddel

# 15 FÖLDRAJZ

## 15.1 7. évfolyam

*15.1.1 1. félév*

### 1. Tájékozódás földrajzi térben

- Különböző típusú és tartalmú térképek tudatos használata a tanuláshoz

  földrajzi fokhálózat, keresőhálózat, jelmagyarázat, fő- és mellékvilágtájak, méretarány, aránymérték szintvonal, éghajlati diagram, korfa, torzított térkép

### II. A földrajzi övezetesség

- Az egyes övezetek, övek főbb természeti jellemzői
- Az időjárás és az éghajlat kapcsolatának értelmezése

  forró övezet és övei, tipikus táj ( egyenlítői-, szavanna-, trópusi sivatagi éghajlat )

  mérsékelt övezet és övei, tipikus táj ( óceáni-, nedves kontinentális-, száraz kontinentális-, mérsékeltövi sivatagi-, tajga és mediterrán éghajlat )

  hideg övezet és övei ( állandóan fagyos-, tundra éghajlat )

  függőleges övezetesség

### III. Távoli tájakon

- Afrika Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán, Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szuezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger, Asszuáni- Nagy-gát, táblás vidék
- Afrika népessége

  fiatalodó társadalom, éhínség, eladósodás, nyomornegyed
- Afrika mezőgazdasága

  önellátás, árutermelő gazdaságok, ültetvény, oázisgazdálkodás, nomád pásztorkodás, égetéses-talajváltó gazdálkodás, elsivatagosodás, túllegeltetés
- Ausztrália

  Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea, Új-Zéland, Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington, Nyugat-ausztráliai-ősföld, belső lefolyású terület

- Óceánia

Melanézia, Mikronézia, Polinézia, mélytengeri-árok, Mariana-árok, vulkanikus szigetívek, Hawaii-szigetek, atoll

- Sarkvidékek

Északi-sarkvidék (Arktisz), Déli-sarkvidék (Antarktisz), Antarktika, táblajég

## IV. A megismert „új kontinens”

- Amerika Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika,

Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység

Brazil-felföld, Floridai-félsziget , Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kanadai-ősföld

Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget, Mexikói-fennsík,

Mississippi-alföld, Orinoco-medence, Paraná-alföld, Préri, Sziklás-hegység,

Amazonas, Colorado, Karib-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna,

Parana, La Plata, Szt. Lőrinc-folyó

- Amerika éghajlata

észak-déli nyitottság, nyugat-keleti zártság, tornádó, hurrikán

- Amerika népessége

Angol-Amerika, Latin-Amerika, Kanada, Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Brazília,

őslakos, afroamerikai, kreol, urbanizáció, városodás, városiasodás, mamutváros, farm

- Amerikai Egyesült Államok

Washington D. C., Szilícium-völgy, csúcstechnológia, agyelszívás

- Latin-Amerika

Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái,

*15.1.2 2. félév*

## V. Amerről felkel a Nap: Ázsia

- Ázsia domborzata

Angara-, Kínai-, Dekkán-, Arab-ősföld, Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík,

Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld,

Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík,

Mezopotámia, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Aral-tó, Bajkál-tó, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz,

Kaszpi-tenger, Léna, Ob, Perzsa-öböl, Sárga-folyó, Tigris, tájfun

- Ázsia népessége

  népességrobbanás, népességtömörülés, világvallás, Mekka, Jeruzsálem, hinduizmus, buddhizmus

- Ázsia országai

  Egyesült Arab Emírségek, Banglades, Irak, Irán, Izrael, Kuvait, Szaúd-Arábia, Indonézia, Szingapúr, Kína, Malajzia, Japán, Dél-Korea, India, Közel-Kelet, Délnyugat-Ázsia, feltörekvő nagygazdaság

## VI. Helyünk Európában

- Európa domborzata

  Alpok, Mont Blanc, Pireneusok, Appenninek, Kárpátok, Balkán-hegység, Dinári-hegység, Francia-középhegység, Német-középhegység, Lengyel-középhegység, Pennine-hegység, Skandináv-hegység, Urál, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Kelet-európai-síkság, Lengyel-alföld, Etna, Vezúv, Izland, Balti-ősföld, ősföld, rögös szerkezetű hegység, gyűrthegység, vulkán, síkság

- Európa éghajlata

  mérsékelt övezet, hideg övezet, középhőmérséklet, évi közepes hőingás, tengeráramlás, egyenletes és ingadozó vízjárás, tűlevelű, lombhullató és keménylombú erdő, aprózódás, mállás

- Európa társadalma

  népsűrűség, bevándorlás, születéskor várható élettartam, átlagéletkor, gazdaságilag aktív népesség, öregedő társadalom, europid nagyrassz, indoeurópai nyelvcsalád, kereszténység, iszlám, zsidó, fenntarthatóság

- Együttműködés

  Európai Gazdasági Közösség, Európai Unió, integráció, euró, egységes belső piac, schengeni egyezmény

- Európa tagolódása

  Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Nyugat-Európa, Közép-Európa, Kelet-Közép-Európa, Nyugat-Közép-Európa, Skandinávia, Mediterráneum

## VII. Tágabb környezetünk

- domborzat – zöld, sárga, barna

  tóhátság, Német- és Lengyel-középhegység, Ruhr-vidék, Felső-sziléziai-iparvidék, Észak-morva-iparvidék, válságövezet, ipari szerkezetváltás, Alpok, Kárpátok, havasi pásztorkodás, tranzittérség

- Kelet és nyugat között

  Cseh-medence, Morva-medence, Szilézia, Balti-tenger, Odera, Visztula, Vág, Pozsony, Prága, Varsó, Ostrava, Kassa, Révkomárom, Dunaszerdahely, Brno, Plzeň, Karlovy Vary, Krakkó, Gdansk, Szczecin

- Keleti szomszédaink - Déli határainkon

  Dnyeper, Duna, Fekete-tenger, Duna-delta, Olt, Ungvár, Munkács, Beregszász, Kijev, Székelyföld, Marosvásárhely, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Kolozsvár, Nagyvárad, Donyec-medence, Csernobil, Odessza, Ploiești, Brassó, Bukarest, Temesvár

  Balkán-félsziget, Adriai-tenger, Dalmácia, Száva, Eszék, Vajdaság, Szabadka, Újvidék, Dinári-hegység, Rijeka, Dalmácia, Zágráb, Belgrád

- Az alpesi országok - Közép-Európa óriása

  Boden-tó, Genfi-tó, Keleti- és Nyugati-Alpok, fenntartható erdőgazdálkodás, energiabőség, Muravidék, Ljubljana, Burgenland, Linz, Graz, Bécs, Zürich, Bern,

  Duna–Majna–Rajna vízi út, Rajna, Elba, Berlin, Frankfurt am Main, vendégmunkás, Germán-alföld, Dortmund, München, Köln, Elba, Hamburg, Drezda,

### VIII. Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa

- Az országok fejlettségét meghatározó gazdaság

  munkanélküli, munkavállaló

- A pénz a hétköznapokban

  pénz, valuta, valutaváltás, családi költségvetés, hitel, eladósodás

## 15.2 8. évfolyam

*15.2.1 1. félév*

### I. Kitekintés Európába

- Európa természetföldrajza és éghajlata

  Alpok, Mont Blanc, Pireneusok, Appenninek, Kárpátok, Balkán-hegység, Dinári-hegység, Francia-középhegység, Német-középhegység, Lengyel-középhegység, Pennine-hegység, Skandináv-hegység, Urál, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Kelet-európai-síkság, Lengyel-alföld, Etna, Vezúv, Izland, Balti-ősföld, ősföld, rögös szerkezetű hegység, gyűrthegység, vulkán, síkság

  mérsékelt övezet, hideg övezet, középhőmérséklet, évi közepes hőingás, tengeráramlás,

  egyenletes és ingadozó vízjárás, tűlevelű, lombhullató és keménylombú erdő, aprózódás, mállás

- Tengernyi lehetőség

  kikötőövezet, konténerkikötő, kikötői ágazat, túlhalászás

- Észak-Európa

Skandináv-félsziget, Finn-tóvidék, Norvégia, Svédország, Finnország, Dánia, víz- és éghajlatválasztó hegység,

hullámos síkság, jégtakaró, Északi-tenger, GDP, fjord, szélenergia, geotermikus energia

- Kelet-Európa

Ladoga-tó, lösz, Volga, Don, víztározó, sztyepp, kultúrtáj

Moszkva, Szentpétervár, Volgográd, Murmanszk, Nyizsnyij Novgorod, fosszilis energiahordozók

- Dél-Európa

Appennini-félsziget, Pireneusi (Ibériai)-félsziget, macchia, földbérleti rendszer, mediterrán gazdálkodás, üdülőövezet, Azori-szigetek, Szicília, Ciprus, Kréta, Ebro, Földközi-tenger, Pó, államadósság, fejlettségbeli különbség, Madrid, Barcelona, Bilbao, Athén, Thesszaloniki, tengeri bérfuvarozás, Torino-Milano-Genova ipari háromszög, Velence, Trieszt, Róma, Nápoly

- Dél és kelet között

Dardanellák, Boszporusz,

- Nyugat-Európa

La Manche, Ardennek, köd, Rhône, Szajna, Temze, Rotterdam, gyarmatosítás, ipari forradalom, Közép-angliai-iparvidék, Lotaringia, atomenergia

Brit-szigetek, Londoni-medence, Egyesült Királyság, Nagy-Britannia, Észak-Írország, Skócia, Anglia, Wales,

multikulturális, Birmingham, Manchester, Liverpool, Glasgow, világváros

Párizsi-medence, többközpontú termelés, Toulouse, Marseille, Lyon, divatcikk, Riviéra

Benelux-államok, Amszterdam, Antwerpen, Hága, Brüsszel, Luxemburg, Luxembourg,

## II. Lakóhelyünk a Kárpát-medencében

- Lakóhelyem helyzete és természeti adottságai

kulturális érték, természeti érték

- A település és a népesség jellemzői - Lakóhelyem gazdasága és nevezetességei
- A Kárpát-medence nagytájai

Bécsi-medence, Burgenland (Őrvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Vereckei-hágó

- Kárpát-medence éghajlata, vízrajza

medencejelleg, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, tájhasználat, talajpusztulás, folyószabályozás, folyó vízjárása, kontinentális éghajlat, Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala

- Alföld, Kisalföld

Alföld, Kisalföld, Drávamenti-síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Hajdúság, Hortobágy, Kiskunság, Körös–Maros köze, Marcal-medence, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Nagykunság, Nyírség, Pesti-síkság, Szigetköz, Szentendrei-sziget, Tiszántúl, Csepel-sziget

- Az Alpokalja és a Dunántúli-dombvidék

Alpokalja, Dunántúli-dombvidék, Szekszárdi-dombság, Baranyai-dombság, Írott-kő, Kőszegi-hegység, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Tolnai-dombság, Zalai-dombság, Villányi-hegység, Mecsek

- A Dunántúli- és az Északi-középhegység

Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Velencei-hegység, Vértes, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Pilis, Tihanyi-félsziget, Dunakanyar, Gerecse, Budai-hegység, Visegrádi-hegység, Móri-árok, Aggteleki-karszt, Baradla-barlang, Bodrogköz, Borsodi-medence, Börzsöny, Bükk, Bükk-fennsík, Cserehát, Cserhát, Tokaj-Hegyalja, Kékes, Mátra, Nógrádi-medence, Tokaji (Zempléni)-hegység

- A Kárpát-medence mint társadalmi-gazdasági egység

erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, tájhasználat, talajpusztulás, néprajzi csoport, néprajzi táj,
Jászság, Őrség, Székelyföld, Vajdaság, Felvidék, Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

*15.2.2 2. félév*

## III. Életünk Magyarországon

- Hazánk népessége

nemzetiség, természetes szaporodás és fogyás, öregedő társadalom,

- Települések

tanya, falu, város

- Magyarország élelmiszer-gazdasága

erőforrás, talaj

- Energiagazdaság – Ipar

húzóágazat

- Infrastruktúra – Idegenforgalom – Értékvédelem

  tranzitforgalom, világörökség, hungarikum, Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei

  közigazgatás, területi fejlettség-különbség, Magyarország régiói, megyéi, megyeszékhelyei

# 16 KÉMIA

Az osztályozóvizsgák írásbeli és szóbeli módszerében, az alábbi megfelelő tematikák ismeretanyaga szerepel.

## 16.1 7. osztály

Az osztályozóvizsga írásbeli és szóbeli módszerében, az alábbi megfelelő tematika ismeretanyaga szerepel.

*16.1.1 1. félév*

I. A kísérleti megfigyeléstől a

modellalkotásig

Kísérleti eszközök és rendszabályok

Belépés a részecskék birodalmába

Belépés a részecskék birodalmába

Az anyagok csoportosítása (kémiailag tiszta anyag, kémiai elem, fém, nemfém, vegyület,

keverék)

Anyagok jele: a vegyjel. (Tudni kell az első 20 elem vegyjelét)

II. Kémiai alapismeretek

Az anyagok tulajdonságai. Fizikai és kémiai tulajdonságok.

A magnézium és a hipermangán összehasonlítása: endoterm és exoterm változások,

egyesülés, bomlás.

A halmazállapotok, a halmazállapot-változások

Az oldódás, az oldatok (mi miben oldódik; Az oldódás magyarázata)

Az oldatok töménysége: a tömegszázalék

Az oldhatóság (oldhatósági táblázat, grafikon értelmezése)

Szilárd keverékek és szétválasztási módszereik: kioldás, mágneses elválasztás, ülepítés,

szitálás

Vizes oldatok alkotórészeinek szétválasztási módszerei: desztilláció, bepárlás, párlat,

Környezetünk gázkeverékeinek tulajdonságai és szétválasztásuk (levegő, földgáz)

*16.1.2 2. félév*

III. Az atomok felépítése

Az atom felépítése

Az atomok elektronszerkezete

A periódusos rendszer és használata (alkálifémek, alkáliföldfémek, földfémek, halogének, nemesgázok); periódus, csoportelektronvonzó képesség, nemesgázszerkezet

IV. Az anyagok szerkezete és tulajdonságai

A molekulák képződése (elsőrendű kémiai kötés, kovalens kötés, kötő elektronpár, nemkötő elektronpár, összegképlet, szerkezeti képlet; többszörös kovalens kötés)

Molekulákból felépülő elemek (és tulajdonságaik): hidrogén, nitrogén, oxigén, klór

Molekulákból felépülő vegyületek (és tulajdonságaik): víz, hidrogén-klorid, ammónia, metán, szén-dioxid

Az aranytól az alumíniumig : A fémek jellemzése, fémes kötés

Az atom ionná alakul; Amikor az ellentétek vonzzák egymást; Az ionvegyületek tulajdonságai

## 16.2 8. osztály

Az osztályozóvizsga írásbeli és szóbeli módszerében, az alábbi megfelelő tematika ismeretanyaga szerepel.

*16.2.1 1. félév*

I. A kémiai átalakulások

A kémiai reakciók általános jellemzése

A kémiai reakciók csoportosítása (égési reakciók, egyesülések, bomlások, savak és bázisok reakciói, fotoszintézis, csapadékképződés, gázfejlődés)

Egyenlőségek a kémiában (reakcióegyenlet, tömegmegmaradás törvénye)

Az égés (égés, gyors égés, lassú égés, tökéletes égés, tökéletlen égés)

Az oxidáció és a redukció

A redoxireakciók

Az oldatok kémhatása és a pH-skála

A sav-bázis reakciók értelmezése

Savak és bázisok a mindennapokban

A közömbösítés

Kémiai számítások a reakcióegyenlet alapján

II. Kémia a természetben

A földkéreg anyagai (ásvány, terméselem)

A természetes vizek kémiája (édes víz, sós víz, ásványvíz)

A légkör kémiája

Az élet molekulái (szénhidrátok, zsírok, olajok, fehérjék, nukleinsavak, kolloid oldat)

*16.2.2 2. félév*

III. Az anyag átalakítása

Miből építsük fel házainkat? (mészégetés, mészoltás, cement, beton, üveg)

Fémek az ércekből (érc, koksz, acél)

Műtrágyák, növényvédő szerek: a forgalomban lévő kemikáliák (növényvédő szerek,

háztartási mosó- és tisztítószerek) címkéjén feltüntetett használati útmutató

értelmezésére, azok felelősségteljes használatára

A földgáz és a kőolaj (szakaszos lepárlás)

Korunk nélkülözhetetlen anyagai, a műanyagok

Miből készülnek ruházatunk anyagai?

IV. Kémia a mindennapokban

Élelmiszereink és összetevőik

Gyógyító szereink

Az idegrendszerre ható anyagok (dohánytermék, drog, alkohol, méreg)

A vizek keménysége és a vízlágyítás

Mosószerek a fürdőszobában

Fertőtlenítő- és fehérítőszerek

A fémek korróziója

V. Kémia és környezetvédelem

A levegőszennyezés és következményei

A levegőszennyezés és következményei

A vizek szennyezése

A hulladékok

Energiaforrások az emberiség szolgálatában (fosszilis tüzelőanyag, természetes szenek, megújuló energiaforrások, nem megújuló energiaforrások)

# 17 DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ

A dráma és színház tantárgy vizsgájának módja: gyakorlati vizsga.

## 17.1 7. évfolyam

### *17.1.1 1. félév*

**TÉMAKÖR: Szabályjátékok, népi játékok**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A látott, hallott, érzékelt verbális, vokális, vizuális, kinetikus hatások felidézése
- Koncentrációs és lazítógyakorlatok az ismert gyakorlatok formai nehezítésével, illetve új gyakorlatok megismerésével
- A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezése

Fogalmak

beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

**TÉMAKÖR: Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)**

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- A feszültség élményének és szerepének felfedezése a dramatikus tevékenységben
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok

Fogalmak

drámajáték, kommunikáció, interakció

**TÉMAKÖR: Rögtönzés**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- A szerepbe lépésben és az együttjátszásban rejlő lehetőségek felfedezése
- A kapcsolat létrehozási és fenntartási technikáinak alapszinten történő alkalmazása
- Rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével
- Rögtönzés közösen választott témára, a tanár által megadott szervezési formában
- A rögtönzés értelmezése, megvitatása
- A rögtönzésre épülő alkotótevékenység során a megismert kifejezési formák alkalmazása

**Fogalmak**

szituációk alapelemei, szerep, szerepbe lépés, típusok ábrázolása

### TÉMAKÖR: Saját történetek feldolgozása

#### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása
- Történetek, élmények dramatikus feltárása során a tanár és a tanulók által közösen választott bábos, zenés vagy mozgásos elemek alkalmazása
- Történetek, döntési helyzetek értelmezése, megvitatása

#### Fogalmak

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

*17.1.2 2. félév*

### TÉMAKÖR: Műalkotások feldolgozása

#### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A látott-hallott-olvasott történetek különböző dramatikus tevékenységekkel történő értelmezése
- Irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján)
- Az irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek lehetséges megoldási alternatíváinak felismerése és vizsgálata különféle dramatikus tevékenységekkel
- Dramatikus improvizációk irodalmi művek vagy (nép) hagyomány felhasználásával
- Különböző irodalmi vagy művészeti alkotások (pl. zene, képzőművészet, film, fotó, iparművészet) játékon, megjelenítésen keresztül történő megközelítése

#### Fogalmak

fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia

### TÉMAKÖR: Dramaturgiai alapfogalmak

#### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szerep alapelemeinek (funkció, karakter, viszonyok) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A cselekmény alapelemeinek (téma, történet, cselekmény, esemény) felismerése és alkalmazása dramatikus játékok során
- A dramatikus szituációk alapelemeinek (szereplők, hely, idő, viszonyrendszer, probléma) felismerése és azonosítása

#### Fogalmak

szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekménnyszál, esemény

### TÉMAKÖR: A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)

#### Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A szöveg megjelenési formái a színpadon

- A kommunikációs jelek jelentéshordozó és jelentésteremtő erejének felismerése
- A színház akusztikus kifejezőeszközei (élő zene, zörej stb.)
- A színházi vizualitás eszközei (díszlet, jelmez, fény stb.)
- Bábhasználat, bábszínház
- Mozgás és tánc a színpadon

**Fogalmak**

dialógus, monológ, élő zene, hangeffekt, díszlet, jelmez, fényeffekt, báb, maszk, árnyjáték

**TÉMAKÖR: Színházi műfajok, stílusok**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Alapvető színpadi műfajok felismerése és megkülönböztetése
- Alapvető színpadi műfajok jellemző jegyeinek elkülönítése és egyes elemeinek alkalmazása saját játékokban
- A színházi előadások formanyelvi jellemzőinek felismerése és azonosítása a látott előadásokban

**Fogalmak**

tragédia, komédia, vígjáték, bohózat, színmű, opera, táncjáték, stílus

**TÉMAKÖR: Színházi előadás megtekintése**

**Fejlesztési feladatok és ismeretek**

- Előadástípusok és műfajok alapvető jellemzőinek felismerése
- A tanár és a tanulók által közösen választott típusú és műfajú színházi előadás megtekintése
- A színházi kommunikáció erejének felfedezése
- A színházi élmény fontosságának felismerése
- Élmények megfogalmazása irányított beszélgetés keretében
- Élmények feldolgozása dramatikus tevékenységformák segítségével
- A színház közösségi feladatai, funkciói

**Fogalmak**

színjáték, színpad, színész, néző, szervezési feladatok

# 18 NÉMET

## 18.1 5. évfolyam

**Német nyelvi funkciók az 5. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

*18.1.1 Első félév:*

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
köszönet kifejezése (Danke schön. Danke. Vielen Dank. Ich danke dir.)
köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)
megszólítás kifejezése (Entschuldigung, …)
bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter. Mein Name ist Peter.)
Információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 10. Wo wohnst du? Ich wohne in … Woher kommst du? Ich komme aus ... Wie ist dein Zimmer? Wohin gehst du in den Ferien?)
hogylét iránti érdeklődés (Wie geht's dir?)
hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Sehr gut. Gut. Nicht so gut.)
bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigung.)
bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (Kein Problem.)
jókívánságok kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag. Herzlichen Glückwunsch zum ...! Alles Gute! Viel Spaß!)
főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern. Frohes neues Jahr.)

**Német nyelvi elemek, struktúrák az 5. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

**Első félév:**

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin …. Du bist …. Seid ihr …?)
cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.), tőhangváltós igék (Was isst du am liebsten? Wohin fährst du in den Ferien?), elváló igekötős igék (Er liest das Märchen vor. Die Schüler machen das Buch auf.),
felszólító mód Imperativ (Steh auf! Setzt euch! Nehmen Sie Platz!)
birtoklás: haben, birtokos névmás E/1-ben és E/2-ben (mein/meine, dein/deine)
mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok (eins, zwei, erste, zweite)

*18.1.2 Második félév:*

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Lieber Peter! Liebe Eva! Hallo Freunde! Liebe Grüße / Viele Grüße)
véleménykérés és arra reagálás (Magst du singen? Ja. Ist das Buch gut? Ja, sehr gut.)
tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist toll. Das ist super. Das ist nicht gut. Das finde ich toll.)
dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist meine Mutter. Das ist schön.)
igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein. Nicht. Ich habe keine Zeit. Doch, ich spiele auch!)
tudás, illetve nem tudás kifejezése (Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)
nem értés megfogalmazása (Ich verstehe das nicht.)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte?)
alapvető érzések kifejezése (Ich bin froh/traurig.)
betűzés kérésének kifejezése (Buchstabiere bitte deinen Namen.)
utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm hier bitte. Lies den Text.)
kívánság kifejezése (Ich möchte…)

**Második félév:**

térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in)
kérdőmondatok, kérdőszavak (wer? was? wo? wohin? wie?)
időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (oft, immer, einmal, zweimal), időpontok - Wann? (am Montag, am Wochenende, im Sommer, im Winter, diese Woche, nächste Woche)

## 18.2 6. évfolyam

**Német nyelvi funkciók az 6. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

### *18.2.1 Első félév*

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)
köszönet kifejezése (Danke schön. Danke. Vielen Dank. Ich danke dir.)
köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)
megszólítás kifejezése (Entschuldigung, …)
bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter. Mein Name ist Peter.)
Információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 10. Wo wohnst du? Ich wohne in … Woher kommst du? Ich komme aus ... Wie ist dein Zimmer? Wohin gehst du in den Ferien?)
hogylét iránti érdeklődés (Wie geht's dir?)
hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Sehr gut. Gut. Nicht so gut.)
bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigung.)
bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (Kein Problem.)
jókívánságok kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag. Herzlichen Glückwunsch zum ...! Alles Gute! Viel Spaß!)
főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern. Frohes neues Jahr.)

**Német nyelvi elemek, struktúrák az 6. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin …. Du bist …. Seid ihr …?)
cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.), tőhangváltós igék (Was isst du am liebsten? Wohin fährst du in den Ferien?), elváló igekötős igék (Er liest das Märchen vor. Die Schüler machen das Buch auf.),
felszólító mód Imperativ (Steh auf! Setzt euch! Nehmen Sie Platz!)
birtoklás: haben, birtokos névmás E/1-ben és E/2-ben (mein/meine, dein/deine)
mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok, határozott és határozatlan mennyiség (eins, zwei, erste, zweite, ein Stück Schokolade, viel-viele, wenig-wenige, alles, nichts)

*18.2.2 Második félév*

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Lieber Peter! Liebe Eva! Hallo Freunde! Liebe Grüße / Viele Grüße)
véleménykérés és arra reagálás (Magst du singen? Ja. Ist das Buch gut? Ja, sehr gut.)
tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist toll. Das ist super. Das ist nicht gut. Das finde ich toll.)
dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist meine Mutter. Das ist schön.)
igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein. Nicht. Ich habe keine Zeit. Doch, ich spiele auch!)
tudás, illetve nem tudás kifejezése (Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)
nem értés megfogalmazása (Ich verstehe das nicht.)
visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte?)
alapvető érzések kifejezése (Ich bin froh/traurig.)
betűzés kérésének kifejezése (Buchstabiere bitte deinen Namen.)
utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm hier bitte. Lies den Text.)
kívánság kifejezése (Ich möchte…)

térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in)
kérdőmondatok, kérdőszavak (wer? was? wo? wohin? wie?)
időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (manchmal, oft, immer, nie, einmal, zweimal, jeden Tag), időpontok - Wann? (am Montag, am Wochenende, im Sommer, im Winter, diese Woche, nächste Woche)
szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak (und, sondern, oder, denn, aber), névmások (das, ich)

## 18.3 7. évfolyam

**Német nyelvi funkciók a 7. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

*18.3.1 Első félév:*

információkérés, információadás (Wie war das Hotel? Wo finde ich einen Supermarkt?)
véleménykérés és arra reagálás (Gefällt dir der Film? Ja, der Film gefällt mir.)
egyetértés kifejezése (Du hast Recht. Da hast du Recht. Das ist richtig. Das stimmt.)
egyet nem értés kifejezése (Du hast nicht Recht. Da hast du nicht Recht. Das finde ich nicht. Das stimmt nicht.)
akarat kifejezése (Ich will.)
képesség kifejezése (Ich kann.)

**Német nyelvi elemek, struktúrák a 7. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

**Első félév:**

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: es gibt
cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Präteritum és Perfekt (Das Buch war sehr interessant. Ich habe gestern viel geschlafen.)
birtoklás: haben, birtokos névmás (mein/meine, dein/deine, sein/seine, ihr/ihre), gehören (Dieses Fahrrad gehört mir.)
felszólító mód: Imperativ (Steh auf. Setzt euch. Nehmen Sie Platz.)
melléknévfokozás: Deutschland ist größer als Ungarn. In der Klasse schreibt Lara am schönsten.

minőségi viszonyok: Wie? Was für ein? Welcher? - térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in, auf, vor, hinter, neben)

*18.3.2 Második félév:*

kérés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Es tut mir leid, ich kann nicht. Einen Tee, bitte! Ich hätte gern einen Tee. Gibst du mir einen Tee, bitte?)
kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke.)
meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht. Nein, es tut mir leid.)

**Második félév:**

időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (oft, immer, nie, einmal, zweimal, jeden Tag), időpontok - Wann? Um wie viel Uhr? (um 8 Uhr, gegen 8 Uhr)
modalitás: möchten, mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen igék (Ich möchte ein Eis. Magst du tanzen? Ich kann tanzen. Ich will heute ins Kino gehen. Er muss die Hausaufgabe machen. Du sollst morgen früh aufstehen.)
esetviszonyok: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv (Das Buch ist spannend. Ich sehe das Buch nicht. Ich helfe dir. Die Texte der Schüler sind sehr interessant.)
szövegkohéziós eszközök: egyszerű és (und, sondern, oder, denn, aber, weil, deshalb, so) és névmások (das, ich, mich, mir, dich, dir, man)

## 18.4 8. évfolyam

**Német nyelvi funkciók a 8. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

*18.4.1 Első félév:*

információkérés, információadás (Wie war das Hotel? Wo finde ich einen Supermarkt?)
véleménykérés és arra reagálás (Gefällt dir der Film? Ja, der Film gefällt mir.)
egyetértés kifejezése (Du hast Recht. Da hast du Recht. Das ist richtig. Das stimmt.)
egyet nem értés kifejezése (Du hast nicht Recht. Da hast du nicht Recht. Das finde ich nicht. Das stimmt nicht.)
akarat kifejezése (Ich will.)
képesség kifejezése (Ich kann.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: es gibt, sich-Verben (Ich freue mich.)
cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Präteritum és Perfekt (Das Buch war sehr interessant. Ich habe gestern viel geschlafen.)
cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Futur I. (Ich werde im Sommer nach Österreich fahren.)
birtoklás: haben, birtokos névmás (mein/meine, dein/deine, sein/seine, ihr/ihre), gehören (Dieses Fahrrad gehört mir.)
felszólító mód: Imperativ (Steh auf. Setzt euch. Nehmen Sie Platz.)
melléknévfokozás: Deutschland ist größer als Ungarn. In der Klasse schreibt Lara am schönsten.
minőségi viszonyok: Wie? Was für ein? Welcher? - melléknévragozás (Das finde ich toll/schlecht. Ich bin froh. Das ist ein interessantes Buch. Ich finde das Buch interessant.)

térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in, auf, vor, hinter, neben)

*18.4.2 Második félév:*

kérés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Es tut mir leid, ich kann nicht. Einen Tee, bitte! Ich hätte gern einen Tee. Gibst du mir einen Tee, bitte?)
kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke.)
meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht. Nein, es tut mir leid.)

**Német nyelvi elemek, struktúrák a 8. évfolyamra** (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)**:**

időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (selten, manchmal, oft, immer, nie, einmal, zweimal, täglich, wöchentlich, monatlich, jährlich, jeden Tag), időpontok - Wann? (nächste Woche, letzte Woche, von … bis) Um wie viel Uhr? (um 8 Uhr, gegen 8 Uhr)
modalitás: möchten, mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen igék (Ich möchte ein Eis. Magst du tanzen? Ich kann tanzen. Ich will heute ins Kino gehen. Er muss die Hausaufgabe machen. Du sollst morgen früh aufstehen.)
esetviszonyok: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv (Das Buch ist spannend. Ich sehe das Buch nicht. Ich helfe dir. Die Texte der Schüler sind sehr interessant.)
szövegkohéziós eszközök: egyszerű és páros kötőszavak (nicht … sondern, und, sondern, oder, denn, aber, weil, deshalb, so) és névmások (das, ich, mich, mir, dich, dir, man)
szöveggrammatikai eszközök: névmások, névelők, névmási határozók mint előre és vissza utaló elemek a szövegben (das, dieser, der/die/das, daran, damit)

# 19 ÉNEK-ZENE

Az ének-zene tantárgy vizsgájának módja: gyakorlati vizsga.

## 19.1 5. évfolyam

*19.1.1 1. félév:*

- 10 dal egységes, tiszta éneklése, helyes artikulációval, a dallam és a szöveg kapcsolatára épülő előadásmóddal.
- A tanult hangközök (kvint, kvart) felismerése a tanult dallamokban.
- A tanult hangközök (oktáv, kvint, terc, kvart) felismerése a tanult dallamokban.
- Öt- és hétfokú dallamok éneklése betűkottáról. - A tanult zeneszerzők (Bartók-Kodály) munkássága.
-

*19.1.2 2. félév*

- 20 dal egységes, tiszta éneklése, helyes artikulációval, a dallam és a szöveg kapcsolatára épülő előadásmóddal.
- A tanult hangközök (oktáv, kvint, terc, kvart) felismerése a tanult dallamokban.
- A tanult ritmusok felismerése, olvasása és lejegyzése. (nyújtott, éles, szinkópa, tizenhatod).
- Öt- és hétfokú dallamok éneklése betűkottáról. - A tanult zeneszerzők (Bartók-Kodály) munkássága.

## 19.2 6. évfolyam

*19.2.1 1. félév*

- 10 dal pontos, stílusos éneklése emlékezetből
- abszolút nevek ismerete
- népi hangszerek felismerése
- kottázás
- a tanult ritmusok felismerése, olvasása és lejegyzése

*19.2.2 2. félév*

- 20 dal pontos, stílusos éneklése emlékezetből
- abszolút nevek ismerete
- népi hangszerek felismerése
- kottázás
- új ritmuselemek (kis éles, kis nyújtott ritmus) felismerése, megszólaltatása, lejegyzése.
- a tanult hangközök (tiszta prím, tiszta oktáv, tiszta kvárt és tiszta kvint) felismerése, megnevezése mellett új hangközök: a szekund (k2, n2) és a terc (k3, n3)
- kottázás
- a többször meghallgatott zeneművek felismerése (feltételes – témák éneklése).

## 19.3 7. évfolyam

*19.3.1 1. félév*

- A tanult dalok (10 népdal, műdal), zeneműrészletek kifejező, érthető, stílusos előadás.
- kottázás
- A tanult ritmuselemek felismerése, hangoztatása
- A nyolcad alaplüktetésű üteme felismerése a tanult dalokban. A szext (k6, n6) hangköz felismerése, megnevezése.
- A leggyakoribb tempó-és dinamikai jelek ismerete.

*19.3.2 2. félév*

- A tanult dalok (20 népdal, műdal), zeneműrészletek kifejező, érthető, stílusos előadás.
- kottázás
- A tanult ritmuselemek felismerése, hangoztatása
- A nyolcad alaplüktetésű üteme felismerése a tanult dalokban. A szext (k6, n6) és a szeptim (k7, n7) hangközök felismerése, megnevezése.
- A leggyakoribb tempó-és dinamikai jelek ismerete.
- A dúr és moll hangsorok
- A többször meghallgatott zeneművek felismerése jellegzetes részletek alapján (szerző, mű és részlet megnevezése).

## 19.4 8. évfolyam

### *19.4.1 1. félév*

- 10 népdal, műdal kifejező éneklése emlékezetből
- A tanult ritmuselemek felismerése és megszólaltatása
- kottázás
- A tanult hangközök (tiszta prím, tiszta oktáv, tiszta kvárt és tiszta kvint, szext (k6, n6) és a szeptim (k7, n7) hangközök) felismerése, megnevezése (alkalmazás).
- A kottázás
- A leggyakoribb tempó-és dinamikai jelek ismerete, alkalmazása
- A többször hallott zeneművek felismerése (szerző, mű és részlet megnevezése alapján).

### *19.4.2 2. félév*

- 15 népdal, műdal kifejező éneklése emlékezetből (az előző évek tanított anyagával együtt)
- A tanult ritmuselemek felismerése és megszólaltatása ismert dallamokban emlékezetből vagy kottaképről.
- kottázás
- A tanult hangközök (tiszta prím, tiszta oktáv, tiszta kvárt és tiszta kvint, szext (k6, n6) és a szeptim (k7, n7) hangközök) felismerése, megnevezése (alkalmazás).
- A kottázás
- A leggyakoribb tempó-és dinamikai jelek ismerete, alkalmazása
- Kodály Zoltán élete és művei
- A többször hallott zeneművek felismerése (szerző, mű és részlet megnevezése alapján).